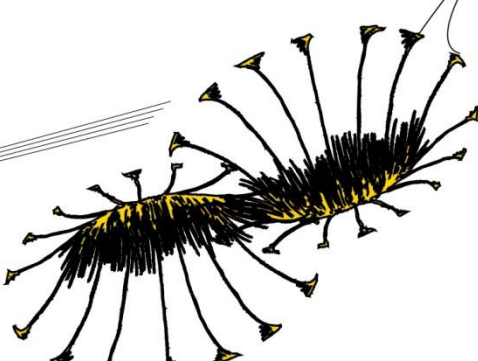

IMPLEMENTATIE VAN LOKAAL ALCOHOLBELEID IN TWENTE

Een onderzoek naar factoren die de
overeenkomsten en verschillen wat betreft de
implementatie van alcoholbeleid in Twentse
gemeenten zouden kunnen verklaren

Bachelorscriptie Bestuurskunde

Naam: J.J. Bakhuis

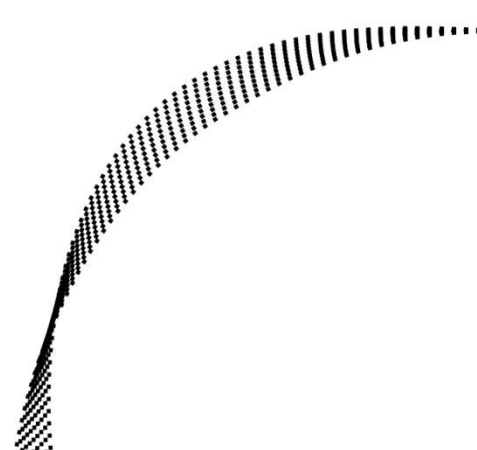
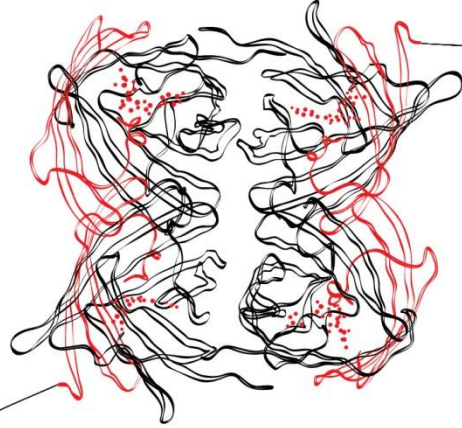
Student nummer: 1377558

Faculteit: Behavioural, Management & Social Sciences

Datum: 30-06-2015

Eerste begeleider: dr. V. Junjan

Tweede begeleider: dr. P. J. Klok

Voorwoord

Voor u ligt de bachelorscriptie “Implementatie van lokaal alcoholbeleid in Twente”. In deze bachelorscriptie wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke verklarende factoren van de overeenkomsten en verschillen van de implementatie van alcoholbeleid door Twentse gemeenten. Met deze bachelorscriptie rond ik mijn bachelor Bestuurskunde aan de Universiteit Twente af. Tijdens een eerder project heb ik een onderzoeksvoorstel geschreven over alcoholbeleid in Nederland en Denemarken. Dit onderwerp vond ik erg interessant en ik heb ervoor gekozen om in deze bachelorscriptie te focussen op het lokale niveau, vanwege de recente wijzigingen in het Nederlandse alcoholbeleid.

Ik zou graag een aantal personen willen bedanken die mij hebben geholpen tijdens het schrijven van deze bachelorscriptie. Ten eerste wil ik mijn eerste begeleider, mevrouw Junjan, hartelijk bedanken voor haar waardevolle adviezen, snelle reacties en het geduld en begrip voor mijn situatie. Ten tweede bedank ik mijn tweede begeleider, meneer Klok, van harte voor zijn nuttige suggesties op korte termijn. Tot slot wil ik graag mijn familie en vriendinnen bedanken voor hun steun gedurende mijn studie.

Enschede, juni 2015

Janna Joanne Bakhuis

Samenvatting

De onderzoeksvraag die centraal staat in de Bachelor thesis is: “Welke factoren verklaren de overeenkomsten en verschillen tussen de veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?” Om de onderzoeksvraag te beantwoorden zullen beleidsdocumenten van Twentse gemeenten worden geanalyseerd. Er is sprake van een cross-sectioneel onderzoeksdesign. Op één tijdstip wordt onderzocht wat de verschillen en overeenkomsten zijn met betrekking tot implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten en welke factoren deze verschillen mogelijk kunnen verklaren. Vanaf 1 januari 2013 zijn gemeenten, in plaats van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), verantwoordelijk voor de uitvoering van alcoholbeleid in hun gemeente. Het beantwoorden van de onderzoeksvraag zou relevant kunnen zijn omdat dit inzage geeft in de verschillende wijzen van implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten. Het beantwoorden van de onderzoeksvraag zou ook kunnen leiden tot inzicht in de redenen van gemeenten om het alcoholbeleid op verschillende wijzen te implementeren en uit te voeren. Daarnaast is naar mijn weten nog niet eerder een vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar de verschillende manieren van implementatie van het alcoholbeleid in Nederlandse gemeenten. Uit het onderzoek blijkt dat er grote verschillen bestaan tussen Twentse gemeenten wat betreft de implementatie van alcoholbeleid. Niet alle gemeenten voldoen aan de volledigheid- en kwaliteitseisen die voortvloeien uit de Drank- en Horecawet. De gemeenten Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden scoren bovengemiddeld. De gemeente Haaksbergen heeft geen Preventie- en Handhavingsmodel opgesteld en scoort het laagst. Vanwege het relatief kleine aantal gemeenten is het niet mogelijk om met zekerheid de factoren die het lokale alcoholbeleid beïnvloeden te bepalen. Mogelijke verklarende factoren zijn een samenwerkingsverband tussen gemeenten en de grootte van gemeenten. Vrijwel alle gemeenten die een totale bovengemiddelde score behalen zijn betrokken in een samenwerkingsverband. Grotere, stedelijke gemeenten blijken onder het gemiddelde te scoren.

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 5-6
Probleemstelling.....	p. 5
Onderzoeksvraag.....	p. 6
Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.....	p. 6
Theoretisch kader	p. 7-11
Alcoholbeleid: nationaal en lokaal	p. 7
Preventiemodel Reynolds (2003)	p. 8
Stromenmodel Kingdon (1986).....	p. 8-10
Bestuurskracht gemeenten.....	p. 10-11
Onderzoeksmethodologie	p. 12-17
Onderzoeksdesign	p. 12
Case selectie en sampling	p. 12-13
Operationalisering	p. 12-16
Dataverzamelmethode	p. 16-17
Resultaten en Analyse	p. 18-55
<i>Resultaten onafhankelijke variabelen</i>	<i>p. 18-19</i>
Resultaten grootte gemeenten.....	p. 18
Resultaten relatieve leeftijdsopbouw gemeenten	p. 19
<i>Resultaten afhankelijke variabelen</i>	<i>p. 20-53</i>
Resultaten gemeente Almelo	p. 20-22
Resultaten gemeente Borne	p. 22-25
Resultaten gemeente Dinkelland	p. 25-28
Resultaten gemeente Enschede.....	p. 28-30
Resultaten gemeente Haaksbergen	p. 30-31
Resultaten gemeente Hellendoorn.....	p. 31-34
Resultaten gemeente Hengelo	p. 34-36
Resultaten gemeente Hof van Twente	p. 36-38
Resultaten gemeente Losser	p. 38-40
Resultaten gemeente Oldenzaal.....	p. 40-43
Resultaten gemeente Rijssen-Holten.....	p. 43-45
Resultaten gemeente Tubbergen.....	p. 45-47
Resultaten gemeente Twenterand.....	p. 48-50
Resultaten gemeente Wierden	p. 50-53
<i>Analyse</i>	<i>p. 54-60</i>
Conclusie	p. 61-64
Conclusie	p. 61-62
Beperkingen van onderzoek	p. 63
Aanbevelingen.....	p. 64
Referenties	p. 65-66
Bijlage: geanalyseerde beleidsdocumenten	p. 67-68

1. Inleiding

Deze inleiding bestaat uit een probleemstelling, onderzoeksvraag, maatschappelijke relevantie, wetenschappelijke relevantie en een deelconclusie. In de probleemstelling wordt het maatschappelijke probleem van overmatig alcoholgebruik geschetst. Vervolgens wordt in de onderzoeksvraag de onderzoeksvraag en daarbij behorende deelvragen beschreven. In de maatschappelijke relevantie wordt onderbouwd waarom dit onderzoek maatschappelijk relevant is. Vervolgens wordt onder het kopje 'wetenschappelijke relevantie' onderbouwd waarom dit onderzoek ook wetenschappelijk gezien als relevant kan worden beschouwd. In de deelconclusie wordt de inleiding samengevat, wordt uitgelegd wat deze inleiding bijdraagt aan het onderzoek en wordt er een overzicht gegeven van verdere hoofdstukken in deze Bachelor thesis.

Probleemstelling

Alcoholgerelateerde schade is een groeiend probleem in zowel westerse als niet-westerse landen. De noodzaak om effectief alcoholbeleid te implementeren is dan ook groter dan ooit (Ker & Ivers, 2006). Overmatig alcoholgebruik is één van de belangrijkste risicofactoren voor de volksgezondheid in Europa en is een groot maatschappelijk vraagstuk in met name westerse landen (Ezzati et al., 2003). Overmatig alcoholgebruik is het derde risicofactor voor een slechte gezondheid in de Europese Unie en veroorzaakt ongeveer 195.000 doden per jaar. De WHO (2011) heeft roken, een gebrek aan lichaamsbeweging, een ongezond eetpatroon en alcoholgebruik geïdentificeerd als te wijzigen en te voorkomen risicofactoren voor niet-overdraagbare aandoeningen. De geschatte economische kosten van overmatig alcoholgebruik in de Europese Unie bedragen 125 miljard euro. In de Europese Unie wordt het meeste alcohol geconsumeerd, namelijk 11 liter pure alcohol per volwassene per jaar (Anderson & Baumberg, 2006). In het laatste decennium heeft het alcoholgebruik onder jongeren steeds meer aandacht gekregen. De schadelijke effecten van alcoholgebruik worden met name onder jongeren als zorgwekkend beschouwd (Van der Sar et al., 2012). “Alcoholconsumptie op minderjarige leeftijd wordt in verband gebracht met een groot aantal negatieve gevolgen, waaronder verwondingen, zelfmoorden, het rijden onder invloed van alcohol, verkeersongelukken, onveilige en/of meer seksuele activiteit, aanranding en verkrachting” (Garfield, Chung & Rathouz, p. 2424, 2003). Kortom, alcoholgebruik onder jongeren wordt geassocieerd met problemen wat betreft zowel psychosociale risico's als de fysieke gezondheid (Boys et al., 2003; Fergusson & Lynskey, 1996; Poulin & Graham, 2001). Het drinken van alcohol is diep geworteld in de Nederlandse samenleving (Bongers, van Goor & Garretsen, 1998). De maatschappelijke kosten van alcoholgebruik onder jongeren en de overlast als gevolg van alcoholgebruik in het algemeen heeft ertoe geleid dat veel landen het alcoholbeleid hebben aangescherpt om alcoholgerelateerde schade onder jongeren terug te dringen (Paschall, Grube & Kypri, 2009). Hoewel Nederland van oorsprong een liberaal beleid heeft ten aanzien van onder meer drugs en alcohol, wordt ook het alcoholbeleid in Nederland strenger (Garretsen, 2010). Lokaal alcoholbeleid kan effectief zijn om alcohol gerelateerde schade terug te dringen, omdat de lokale overheid vaak een beter beeld heeft van de situatie rondom alcoholbeleid in het gebied dan de regionale of nationale overheid (MacLennan, Kypri, Room & Langly, 2013). De leeftijdsgrens voor alcoholgebruik is verschoven van minimaal 16 jaar naar minimaal 18 jaar. Daarnaast is de bevoegdheid van het handhaven en implementeren van alcoholbeleid overgedragen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) aan gemeenten, zodat er strenger en vaker gecontroleerd kan worden. Ook zijn minderjarige jongeren sinds 2013 zelf ook strafbaar wanneer zij alcohol consumeren of proberen te kopen en zijn de boetes voor alcoholverkopende aan minderjarigen gestegen (Rijksoverheid, 2015).

Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag die centraal staat in de Bachelor thesis is: “Welke factoren verklaren de overeenkomsten en verschillen tussen veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?” De onderzoeksvraag die centraal staat is een verklarende vraag. Het doel van de onderzoeksvraag is namelijk om te verklaren waarom Twentse gemeenten op verschillende wijzen alcoholbeleid implementeren. Daarnaast zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

“Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?” Deze deelvraag is geformuleerd met het doel om een overzicht te creëren van de huidige overeenkomsten en verschillen tussen Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van alcoholbeleid. Het is noodzakelijk om een overzicht te creëren van deze overeenkomsten en verschillen voordat het mogelijk is om de verschillen te verklaren via mogelijke factoren.

“Welke factoren verklaren de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid in Twentse gemeenten?” Deze deelvraag is geformuleerd met het doel om mogelijke factoren die verschillen in de implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten zouden kunnen verklaren te identificeren.

Maatschappelijke relevantie en wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek kan als maatschappelijk relevant worden beschouwd omdat het in kaart zal brengen hoe de implementatie van alcoholbeleid er in Twentse gemeenten voor staat, wat de verschillen en overeenkomsten zijn met betrekking tot alcoholbeleid in Twentse gemeenten en welke factoren de verschillen in de implementatie van alcoholbeleid mogelijk zouden kunnen verklaren. Door een inzicht te creëren in de mate van implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten en door mogelijke factoren te identificeren die de mate van implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten zouden kunnen beïnvloeden kan het verschil in de mate van implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten beter begrepen worden. Doordat er meer kennis is over de oorzaken van de verschillende mate van implementatie in Twentse gemeenten kan de mate van implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten mogelijk beïnvloed worden. Hierdoor zou het mogelijk kunnen zijn om de implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten te verbeteren en het maatschappelijke probleem van alcoholmisbruik tegen te gaan.

Het is wetenschappelijk gezien interessant om te begrijpen vanuit welke perspectieven gemeenten keuzes maken met betrekking tot het uitvoeren van beleid, waarom zij het beleid vanuit dat perspectief benaderen en welke factoren de verschillen van deze perspectieven op de uitvoering van het beleid kunnen verklaren. Daarnaast zijn er voor zover bekend nog geen vergelijkende onderzoeken uitgevoerd tussen Nederlandse gemeenten over de implementatie van alcoholbeleid.

Deelconclusie

Overmatig alcoholgebruik onder jongeren. is een groot maatschappelijk probleem in westerse landen. De onderzoeksvraag is: “Welke factoren verklaren de overeenkomsten en verschillen tussen veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?”. De maatschappelijke relevantie de mogelijkheid tot het verbeteren van lokaal alcoholbeleid. De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek betreft het begrijpen van de perspectieven waarom gemeenten de mate van implementatie van alcoholbeleid bepalen.

In het volgende hoofdstuk komt het theoretisch kader aan bod, waarin de theorieën waarop dit onderzoek is gebaseerd worden uitgewerkt. Het tweede hoofdstuk is onderzoeksmethodologie, waarin het onderzoeksdesign, de methoden en technieken worden uitgewerkt. Het vierde hoofdstuk betreft Resultaten en Analyse. Hier worden de verzamelde data geanalyseerd. Het vijfde hoofdstuk is de conclusie. In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag beantwoord.

2. Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt de theoretische basis van het onderzoek beschreven. Het theoretisch kader bestaat uit de sub kopjes alcoholbeleid: nationaal en lokaal, preventiemodel van Reynolds, agendavorming: stromenmodel volgens Kingdon, bestuurskracht gemeenten en een deelconclusie. In het sub kopje alcoholbeleid: nationaal en lokaal wordt de verschuiving van nationaal naar lokaal alcoholbeleid beschreven via de systeemtheorie van Holder (1998). Vervolgens wordt in preventiemodel van Reynolds het preventiemodel van Reynolds (2003) nader uitgelegd. Dit preventiemodel is gebaseerd op de systeemtheorie van Holder (1998). Vervolgens wordt een theorie van agendavorming beschreven, namelijk het stromenmodel van Kingdon (1986). Daarna wordt de bestuurskracht van gemeenten beschreven volgens een theorie van Boogers, Schaap en van den Munckhof (2009). Het hoofdstuk zal eindigen met een deelconclusie waarin het theoretisch kader zal worden samengevat en waar zal worden verklaard op welke wijze het theoretisch kader bijdraagt aan het onderzoek.

Alcoholbeleid: nationaal en lokaal

Wetten die op nationaal niveau worden vastgesteld leggen de basis voor lokaal alcoholbeleid. Op nationaal niveau wordt onder meer vastgesteld wat de minimum leeftijd voor alcoholconsumptie is, welk promillage alcohol is toegestaan in het verkeer en hoe de reclame van alcohol beperkt wordt.

Op lokaal niveau kunnen beleidsmakers prioriteiten stellen om overmatig alcoholgebruik of alcoholgebruik onder minderjarigen tegen te gaan. Lokaal alcoholbeleid kan deze prioriteiten centraal stellen door bijvoorbeeld een prioriteit te maken van de handhaving van het promillage alcohol achter het stuur door de lokale politie of door in te zetten op handhaving van alcoholverkoop aan minderjarigen.

Hoewel op een nationaal niveau de basis van alcoholbeleid wordt vastgesteld, is nationaal beleid van nature beperkt om beperkingen en prioriteiten toe te passen om alcoholproblemen op een lokaal niveau te verminderen. Daarentegen heeft “de lokale overheid kansen die vaak niet worden onderkend en niet goed zijn onderzocht” (Holder, p. 845, 1998). De vastgestelde wetten met betrekking tot alcoholbeleid op een nationaal niveau bieden de wettelijke basis voor veel vormen van lokaal beleid en kunnen de lokale overheid in staat stellen om bestaande hulpmiddelen binnen de nationale wettelijke kaders in te stellen om prioriteit te geven om een bepaalde doelstelling te bereiken (Holder, 1998).

Lokaal alcoholbeleid heeft vele voordelen. Ten eerste zijn burgers dicht bij de “scene of action” (Holder, p. 288, 1997). Van oorsprong wordt alcoholbeleid uitgevoerd vanaf nationaal niveau. Op lokaal niveau worden alcoholgerelateerde problemen en de verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van alcohol echter ervaren. Ten tweede blijkt dat de implementatie en het onderhouden van lokaal alcoholbeleid relatief weinig kosten met zich mee brengt. Ten derde is uit onderzoek gebleken dat veel mogelijke vormen van lokaal alcoholbeleid effectief zijn (Holder, 1997). Vanwege de relatief lage kosten van het implementeren van alcoholbeleid en de zichtbare en wetenschappelijk onderbouwde effecten van lokaal alcoholbeleid is het voor politici op lokaal niveau aantrekkelijk om lokaal alcoholbeleid te implementeren en te onderhouden.

Holder (1997; 1998) concludeert dat lokaal alcoholbeleid vele vormen aanneemt die betrekking hebben op alcoholgebruik en daarmee tot het tegengaan van alcoholgerelateerde schade. Daarnaast blijkt dat alcoholgebruik vaak een gevolg is van meerdere factoren. Vanwege de vele mogelijke instrumenten die op lokaal niveau in kunnen worden gezet om alcoholgerelateerde schade tegen te gaan, wordt er gepleit voor een integraal lokaal alcoholbeleid.

Preventiemodel van Reynolds (2003)

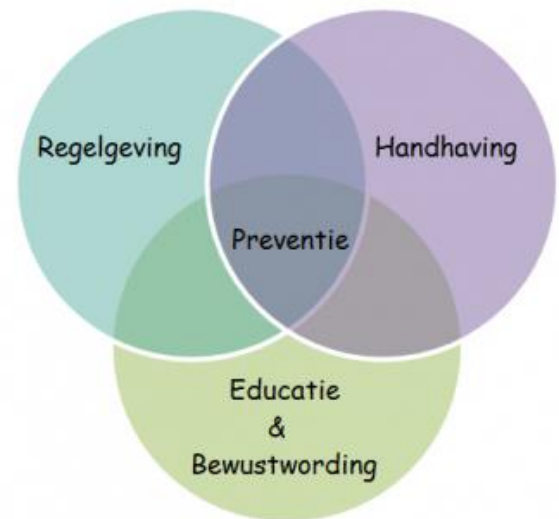
Op basis van de systeemtheorie van Holder (1998), die concludeert dat alcoholgebruik altijd een combinatie is van meerdere factoren en dat alcoholbeleid zich zou moeten richten op de lokale gemeenschap in plaats van de individu heeft Reynolds (2003) een integraal preventiemodel ontwikkeld. Dit preventiemodel bestaat uit drie beleidspijlers, te weten: handhaving, regelgeving en educatie. Deze beleidspijlers staan deels op zichzelf, maar overlappen ook, dit leidt tot preventie (figuur 1).

De pijler regelgeving heeft betrekking op de wettelijke kaders die worden vastgesteld omtrent alcoholgebruik. Hoewel deze wettelijke kaders van oorsprong vast worden gesteld op nationaal niveau is het in sommige gevallen mogelijk om op lokaal niveau aanvullende regelgeving toe te passen.

De pijler handhaving heeft betrekken op de handhaving van het lokale alcoholbeleid. Op lokaal niveau wordt het alcoholbeleid uitgevoerd en gehandhaafd.

De pijler educatie heeft als doel om draagvlak te creëren voor het lokale alcoholbeleid. Door minderjarigen en alcoholverstrekkers te informeren over de gevolgen van overmatig alcoholgebruik of alcoholgebruik onder minderjarigen wordt getracht om een groter draagvlak voor het lokale alcoholbeleid te creëren. Een groter draagvlak draagt bij aan de naleving en kwaliteit van het beleid.

De combinatie van de factoren regelgeving, handhaving en educatie zou volgens het preventiemodel van Reynolds (2003) leiden tot een kwalitatief lokaal alcoholbeleid.

Figuur 1: Preventiemodel van Reynolds (2003)

Agendavorming: stromenmodel van Kingdon

Kingdon (1986) benadert agendavorming via het ‘stromenmodel’. Kingdon onderscheidt daarbij drie stromen, namelijk de stroom van problemen, de beleidsstroom en de stroom van politieke gebeurtenissen.

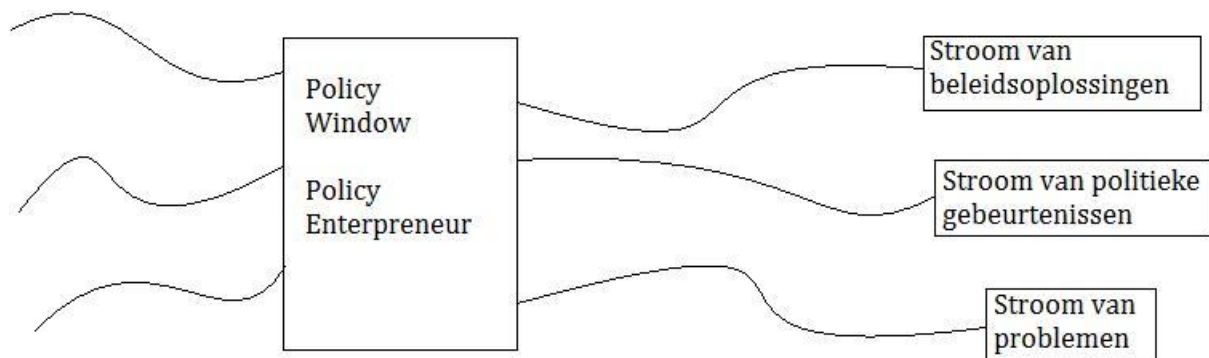
De eerste stroom die Kingdon onderscheidt is de stroom van problemen. Deze stroom bestaat uit “percepties van problemen die door beleidsmakers als politiek en beleidsmatig relevant worden geacht” (Bekkers, p. 142, 2012). Beleidsmakers erkennen problemen vanwege drie mechanismen, te weten indicatoren, gebeurtenissen en feedback. Onder indicatoren worden metingen en onderzoeksresultaten verstaan die problemen inzichtelijk maken. Beleidsmakers onderstrepen het belang om een probleem te verhelpen via onderzoeksresultaten en cijfers die de problematiek onderstrepen. Onder gebeurtenissen worden gebeurtenissen verstaan die invloed hebben op de publieke opinie, politici, beleidsmakers et cetera. Meestal betreft het hier onverwachte gebeurtenissen die aandacht schenken aan het betreffende probleem. Onder feedback wordt informatie verstaan betreffende de resultaten van gevoerd beleid. Deze feedback geeft weer of het gevoerde beleid al dan niet als succesvol kan worden beschouwd.

De tweede stroom is de beleidsstroom. De beleidsstroom bestaat uit “een grote variëteit aan uiteenlopende, vaak tegenstrijdige ideeën die in wisselende mate worden aanvaard, verworpen of gecombineerd, enige tijd uit het blikveld zijn, maar dan plotseling weer tevoorschijn komen” (Bekkers, p. 143, 2012). Rondom de uiteenlopende ideeën kunnen beleidsgemeenschappen ontstaan die een idee uitdragen. De mate waarin een idee als acceptabel idee wordt gezien door een beleidsgemeenschap wordt bepaald door meerdere factoren, te weten technische inpasbaarheid, dominante waarden en toekomstbestendigheid. Ten eerste zal een idee “technisch inpasbaar moeten

zijn in een bepaalde situatie. Dit wil zeggen dat het betreffende idee ook daadwerkelijk uitvoerbaar moet kunnen zijn” (Kingdon, p. 131-132, 1984). Ten tweede zal een idee verenigbaar moeten zijn met de dominante waarden binnen een beleidsgemeenschap (Kingdon, 1984). Ten derde zal het idee toekomstbestendig moeten zijn. Dit houdt in dat een idee zal moeten kunnen anticiperen op mogelijke veranderingen in de toekomst.

De derde stroom die Kingdon onderscheid is de stroom van politieke gebeurtenissen. De stroom van politieke gebeurtenissen bestaat uit een aantal elementen, te weten de nationale gemoedstoestand, georganiseerde politieke krachten en de positie van overheidsorganen. Onder de nationale gemoedstoestand wordt de publieke opinie verstaan. Een onderwerp waarover een duidelijke publieke opinie is trekt grote aandacht bij beleidsmakers. Onder georganiseerde politieke krachten wordt “de wijze waarop het politieke stelsel is georganiseerd en de machtspositie die allerlei formele en informele politieke organisaties daarbinnen innemen” (Bekkers, p. 144, 2012). Veranderingen in de samenstelling van het politieke stelsel kunnen ertoe leiden dat bepaalde ideeën of maatschappelijke problemen meer of minder aandacht krijgen van beleidsmakers. Een derde element dat wordt onderscheiden is de positie van overheidsorganen. Veranderingen in bevoegdheden van een overheidsorgaan kunnen leiden tot politieke gebeurtenissen die de agendavorming beïnvloeden.

De stroom van problemen, de beleidsstroom en de stroom van politieke gebeurtenissen kunnen samenkomen in een ‘policy window’. Een politieke gebeurtenis in de stroom van politieke gebeurtenissen kan het mogelijk maken dat er een koppeling plaatsvindt tussen de stroom van beleidsoplossingen/beleidsstroom en de stroom van problemen. In sommige gevallen spelen ‘policy entrepreneurs’ een belangrijke rol in het koppelen van de beleidsstroom en de stroom van problemen. Policy entrepreneurs zijn “mensen die bereid zijn om risico’s te nemen, bijvoorbeeld door te investeren in bepaalde oplossingen, daarvoor geld en mensen vrijmaken, alsmede bereid zijn daaraan hun reputatie te verbinden. Dit alles in de hoop dat als de desbetreffende oplossing aanslaat, zij ook kunnen delen in dit succes” (Bekkers, p. 143, 2012).

Figuur 2: Stromenmodel van Kingdon (1984)

Op basis van de stroom van problemen en de stroom van beleidsoplossingen van het stromenmodel van Kingdon wordt verwacht dat gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen in een verder stadium zijn wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met een relatief klein aantal minderjarigen.

De stroom van problemen bestaat uit “percepties van problemen die door beleidsmakers als politiek en beleidsmatig relevant worden geacht” (Bekkers, p. 142, 2012). Beleidsmakers erkennen problemen vanwege drie mechanismen, te weten indicatoren, gebeurtenissen en feedback. Aan de hand van indicatoren, bijvoorbeeld de onderzoeksresultaten van een onderzoek naar alcoholmisbruik en alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente, kan het probleem wat betreft alcoholmisbruik en

alcoholgebruik onder jongeren als beleidsmatig relevant worden geacht. Er wordt verwacht dat beleidsmakers in gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen, het probleem van alcoholgebruik onder jongeren en alcoholmisbruik als politiek en beleidsmatig relevant achten vanwege het relatief grote deel van de bevolking dat betrokken is bij het probleem. De schadelijke effecten van alcoholgebruik zijn het grootste bij minderjarigen.

De stroom van beleidsoplossingen bestaat uit “een grote variëteit aan uiteenlopende, vaak tegenstrijdige ideeën die in wisselende mate worden aanvaard, verworpen of gecombineerd, enige tijd uit het blikveld zijn, maar dan plotseling weer tevoorschijn komen” (Bekkers, p. 143, 2012). De mate waarin een idee als acceptabel idee wordt gezien door een beleidsgemeenschap wordt bepaald door meerdere factoren, te weten technische inpasbaarheid, dominante waarden en toekomstbestendigheid. Op basis van de factoren dominante waarden en toekomstbestendigheid in de stroom beleidsoplossingen wordt verwacht dat gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen in een verder stadium zijn wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met een relatief klein aantal minderjarigen. In het geval van een relatief groot aantal minderjarigen in de gemeente, wordt verwacht dat de dominante waarden binnen de gemeente zich ook in meerdere mate zullen toespitsen op minderjarigen, waaronder het alcoholgebruik onder minderjarigen. Daarnaast wordt de implementatie van lokaal alcoholbeleid als toekomstbestendig worden beschouwd wanneer er sprake is van een relatief groot aantal minderjarigen in de gemeente. Het lokale alcoholbeleid betreft in dat geval een relatief groot gedeelte van de gemeente. Op basis van de bovenstaande veronderstellingen, die zijn gebaseerd op de toepassing van het stromenmodel van Kingdon op lokaal alcoholbeleid, wordt een hypothese geformuleerd:

Hypothese 1: Gemeenten met relatief veel minderjarige inwoners zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met relatief minder minderjarige inwoners.

Bestuurskracht gemeenten

Boogers, Schaap en van den Munckhof (2009) onderscheiden een aantal voorwaarden waaraan gemeenten moeten voldoen om overgedragen taken uit te voeren. Voorwaarden die worden gesteld zijn onder andere: kennis en kunde en ambtelijke capaciteit.

Hoewel veel gemeenten aangeven over onvoldoende kennis en kunde te beschikken om gedecentraliseerde taken uit te voeren, is dit vooral het geval bij kleinere gemeenten.

Nederlandse gemeenten ervaren vaak een gebrek aan ambtelijke capaciteit. Kleinere gemeenten geven echter niet aan dat zij vaker een gebrek aan ambtelijke capaciteit ervaren dan grotere gemeenten. Gemeentegrootte beïnvloedt echter wel de manieren van opvulling in geval van een gebrek aan ambtelijke capaciteit.

Evaluatiestudies concluderen dat grotere gemeenten sneller in staat zijn om overgedragen taken van het Rijk of de provincie te implementeren. Op de lange termijn worden knelpunten echter door zowel kleinere als grotere gemeenten ervaren (Boogers, Schaap & van den Munckhof, 2009). Per 1 januari 2013 is de taak om alcoholbeleid te implementeren overgedragen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit naar gemeenten. Als gevolg van wijzigingen in de Drank- en Horecawet zijn gemeenten daarnaast ook verplicht om voor 1 juli 2014 een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld te hebben waarin de implementatie van alcoholbeleid in de gemeente nader wordt uitgewerkt. Vanwege de recente overdraging van de implementatie van alcoholbeleid naar gemeenten, en de daarbij behorende verplichting van het opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan, en het feit dat grotere gemeenten sneller in staat zijn om overgedragen taken te implementeren wordt verwacht dat grotere gemeenten verder zijn in het implementeren van alcoholbeleid dan kleinere gemeenten.

Hypothese 2: Grotere, stedelijke gemeenten zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van alcoholbeleid dan kleinere, landelijke gemeenten

Deelconclusie

Alcoholbeleid wordt traditioneel vastgesteld op nationaal of regionaal niveau. Alcoholbeleid is echter niet beperkt tot de regulering en controle van alcoholproductie, groothandel en detailhandel. Er zijn alternatieven voor het instellen van alcoholbeleid op een lokale schaal. Voortbouwend op het nationale alcoholbeleid en het wettelijke kader gesteld op nationaal niveau, kunnen er op lokaal niveau prioriteiten worden gesteld om bepaalde alcoholgerelateerde problemen op lokaal niveau tegen te gaan (Holder, 1998). Er worden twee hypotheses benoemd: “Gemeenten met relatief veel minderjarige inwoners zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met relatief minder minderjarige inwoners” en “Grotere gemeenten zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van alcoholbeleid dan kleinere gemeenten”.

2. Onderzoeksmethodologie

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethodologie nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk zal bestaan uit de sub kopjes onderzoeksdesign, case selectie en sampling, operationalisering, dataverzamelingsmethode en zal eindigen met een deelconclusie. In onderzoeksdesign zal het onderzoeksdesign van dit onderzoek nader worden uitgewerkt en zullen de sterke en minder sterke kanten van dit onderzoeksdesign worden toegelicht. Vervolgens wordt onder ‘case selectie en sampling’ uitgelegd waarom er is gekozen om voor de regio Twente te kiezen. Onder operationalisering zullen de variabelen meetbaar worden gemaakt. Bij dataverzamelingsmethode wordt de manier van dataverzameling nader uitgewerkt. In de deelconclusie worden bovenstaande sub kopjes kort samengevat en wordt uitgelegd op welke wijze dit hoofdstuk bijdraagt aan het onderzoek.

Onderzoeksdesign

De centrale onderzoeksvraag is: “Welke factoren verklaren de overeenkomsten en verschillen tussen veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?” Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden zullen beleidsdocumenten uit de Twentse gemeenten worden geanalyseerd. Er is sprake van een cross-sectioneel onderzoeksdesign.

Een nadeel van het beantwoorden van een causale onderzoeksvraag via een cross-sectioneel onderzoek is dat het moeilijkheden met zich mee brengt in de causaliteit. De data worden namelijk op één moment verzameld en geanalyseerd. Dit probleem zou opgelost kunnen worden door op het moment dat data worden verzameld ook data te verzamelen uit het verdere verleden. Een ander mogelijk nadeel van het beantwoorden van een verklarende vraag via een cross-sectioneel onderzoek is de mogelijkheid van een zogenaamde “spurious relationship”. Dit houdt in dat er “een toevallige correlatie is te vinden tussen twee variabelen, die verklaard wordt door een derde variabele” (Babbie, p. 559, 2010). De mogelijkheid van een “spurious relationship” zou kunnen worden verkleind door naast de verwachte verklarende factoren ook rekening te houden met derde variabelen of andere mogelijke verklarende factoren. Daarnaast zal een mogelijke relatie tussen een verklarende factor en de implementatie van alcoholbeleid in een gemeente gecontroleerd moeten worden bij meerdere gemeenten.

Er is echter toch gekozen voor een cross-sectioneel onderzoeksdesign, omdat dit onderzoeksdesign het mogelijk maakt om alle Twentse gemeenten uitvoerig genoeg te kunnen analyseren en omdat dit onderzoeksdesign het mogelijk maakt om binnen de beperkte tijd data te verzamelen over de implementatie van alcoholbeleid in alle Twentse gemeenten. Daarnaast is het mogelijk om de mogelijke nadelen van het uitvoeren van een verklarende onderzoeksvraag via een cross-sectioneel onderzoeksdesign te beperken, zoals eerder beschreven.

Case selectie en sampling

Het onderzoek betreft veertien Twentse gemeenten. Van deze Twentse gemeenten zullen data verzameld worden die mogelijke verklarende factoren van implementatie van alcoholbeleid zouden kunnen identificeren. De verantwoordelijkheid voor de implementatie van alcoholbeleid is per 1 januari 2013 verschoven van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) naar gemeenten. Er is ervoor gekozen om Twentse gemeenten te onderzoeken vanwege een aantal redenen. Ten eerste is er sprake van een regio die duidelijk afgebakend kan worden. Er is duidelijk welke gemeenten tot de regio behoren (Regio Twente, 2015). Ten tweede is er sprake van variëteit tussen de Twentse gemeenten. Er zijn zowel landelijke als stedelijke gemeenten. Ook zijn er verschillen in de leeftijdsopbouw van gemeenten. Daarnaast zijn er verschillen waar te nemen in de identiteit van

gemeenten. Tot slot is het mogelijk om de implementatie van alcoholbeleid in alle veertien Twentse gemeenten binnen de beperkte tijd te onderzoeken.

Operationalisering verklarende factoren (onafhankelijke variabele)

Grootte gemeente

In de regio Twente zijn er verschillen waar te nemen in de grootte van de gemeenten. De grootte van gemeenten zal worden gemeten via de inwonersaantallen van de gemeente uit de database van het CBS. Vervolgens zal er een onderscheid worden gemaakt in stedelijke en landelijke gemeenten.

Demografische samenstelling

Naast de grootte van gemeenten zal de demografische samenstelling van gemeenten, wat betreft leeftijdsopbouw worden geoperationaliseerd. In de database van het CBS wat betreft de leeftijdsopbouw van gemeenten zijn er vijf leeftijdscategorieën onderscheiden. De relevante leeftijdscategorie voor het handhaven van alcoholbeleid is de leeftijdscategorie 0-19. Het percentage van de leeftijdscategorie 0-19 zal per gemeente worden berekend. Vervolgens zullen de percentages worden vergeleken met het gemiddelde percentage in Twente.

Operationalisering implementatie lokaal alcoholbeleid (afhankelijke variabele)

In art. 43 lid a van de Drank- en Horecawet wordt bepaald dat gemeenten verplicht zijn een Preventie- en Handhavingsplan op te stellen. Daarnaast wordt bepaald aan welke minimale eisen het Preventie- en Handhavingsplan moet voldoen:

Artikel 43a Drank- en Horecawet

1. De gemeenteraad stelt uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van dit artikel voor de eerste maal een preventie- en handhavingsplan alcohol vast. Vervolgens wordt dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid, vastgesteld. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd.

2. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.

3. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

- a. Wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- b. Welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d. Welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft onderzoeks- en adviesbureau Intraval in maart 2015 de stand van zaken van de Preventie- en Handhavingsplannen Drank- en Horecawet van Nederlandse gemeenten geïnventariseerd. Om de volledigheid en kwaliteit van de Preventie- en Handhavingsplannen te toetsen, is in overleg met het ministerie VWS de volgende checklist opgesteld:

- “Probleemanalyse
Er wordt aangegeven wat bij de start van de uitvoering van het preventie- en handhavingsplan de situatie is op het gebied van alcoholgebruik onder jongeren en dergelijke;

- Uitgangspunten en onderbouwing beleid
Er wordt als uitgangspunt voor het integraal alcoholbeleid het preventiemodel van Reynolds (2003) gehanteerd;
- Beleidsdoelgroep en setting
Er wordt aangegeven welke leeftijdsgroepen moeten worden onderscheiden en welke settings daarbij een belangrijke rol spelen;
- Doelstellingen van het beleid
De algemene hoofddoelstellingen worden vermeld. Artikel 43a van de DHW schrijft voor dat de doelstellingen van het beleid duidelijk moeten zijn. Op basis van de DHW kunnen twee algemene doelstellingen worden onderscheiden, namelijk: (1) afname van alcoholgebruik en schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar en (2) afname dronkenschap (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein);
- Risicoanalyse
Er wordt aandacht besteed aan het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse waarbij inzicht wordt verkregen in de concrete kenmerken van locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt;”
(Bieleman, Kruize & Mennes, p.4, 2015).

Via de bovenstaande checklist zullen de Preventie- en Handhavingsplannen op volledigheid en kwaliteit worden getoetst.

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse

2. Handhavingsactiviteiten

In het Preventie- en Handhavingsplan moeten handhavingsactiviteiten worden onderscheiden. In overleg met het ministerie VWS onderscheidt onderzoeks- en adviesbureau Intraval de volgende stappen: “hotspots inventariseren, interventiestrategie bepalen, uitvoeren van interventiestrategie; en effectmeting en evaluatie” (Bieleman, Kruize & Mennes, p. 5, 2015) Sinds 1 januari 2014 zijn gemeenten bevoegd om boetes uit te delen aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol. Het uitdelen van boetes is toegevoegd aan handhavingsactiviteiten. Op basis van bovenstaande informatie is de checklijst voor handhavingsactiviteiten opgesteld:

- Worden ‘hotspots’ geïnventariseerd
Op basis van een risicoanalyse zou in kaart moeten zijn gebracht via welke alcoholverstrekkers minderjarigen alcohol kunnen kopen. Wordt er in het Preventie- en Handhavingsplan als gevolg van de risicoanalyse een plan opgesteld om zogenaamde ‘hotspots’ te inventariseren?;
- Is er een interventiestrategie bepaald
Wordt er in het Preventie- en Handhavingsplan een interventiestrategie bepaald?;
- Wordt er aandacht besteed aan het uitvoeren van een interventiestrategie
Wordt er na het bepalen van een interventiestrategie uiteengezet hoe deze interventiestrategie zal worden uitgevoerd?;

- Effectmeting en evaluatie
Wordt er aandacht besteed aan de effectmeting en evaluatie van het alcoholbeleid uitgevoerd in de gemeente, zoals is beschreven in het Preventie- en Handhavingsplan?;
- Boetes minderjarigen
Per 1 januari 2013 zijn minderjarigen die alcohol consumeren ook strafbaar. Zijn er in de periode januari 2014 tot en met april 2015 in de betreffende gemeente boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol?

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel

3. Regelgevende activiteiten

Naast handhavingsactiviteiten kunnen gemeenten op basis van de Drank- en Horecawet en de Gemeentewet ook aanvullende regelgevende activiteiten uitvoeren ten aanzien van alcohol. Lokale aanvullende regels met betrekking tot alcohol worden door gemeenten vaak vast gelegd in een lokale Drank- en Horecaverordening en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De meeste gemeenten hebben in de APV in ieder geval de sluitingstijden van horeca opgenomen. Daarnaast kunnen zij ook aanvullende regels ten aanzien van alcoholverkoop op het terras opstellen (het verbieden van buitentaps). Op grond van de Drank- en Horecawet kunnen gemeenten daarnaast ook aanvullende regelgevende activiteiten uitvoeren. Een verordende bevoegdheid met betrekking tot alcohol betreft:

“- Verbod instellen extreme prijsacties in horeca (> 40%)
- Verbod instellen extreme prijsacties in detailhandel (> 30%)” (STAP, 2015).

Bovenstaande extreme prijsacties worden ook wel ‘happy hours’ genoemd.

Daarnaast kunnen gemeenten ook regels vaststellen ten aanzien van hokken- en keten in een zogenaamd ‘hokken- en ketenbeleid’ (STAP, 2015). Naar aanleiding van bovenstaande regelgevende activiteiten is de volgende checklist opgesteld:

- Horeca sluitingstijden
Zijn er regelgevende activiteiten m.b.t. de sluitingstijden van horeca opgenomen?
- Regels opgesteld over terrassen
Zijn er aanvullende regels opgesteld over terrassen (bijvoorbeeld over buitentaps)
- ‘Happy hours’
Sterke korting op prijs van alcohol wordt aangeduid onder ‘happy hours’. Is er een beperking of verbod op ‘happy hours’ opgenomen in de Drank- en Horecaverordening van de gemeente?
- Drankketen
Gemeenten hebben de mogelijkheid om aanvullende regelgeving op te stellen over ‘drankketen’. Is er sprake van een aanvullende regelgeving voor zogenaamde drankketen?

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid

4. Educatie en communicatie

De beleidspijlers die Reynolds (2003) noemt in het preventiemodel zijn: handhaving, regelgeving en educatie. In het Preventie- en Handhavingsplan zou dan ook aandacht moeten worden besteed aan de

pijler ‘educatie en communicatie’. Educatie over het lokale alcoholbeleid en de gevolgen van overmatig alcoholgebruik of alcoholgebruik door minderjarigen kan het draagvlak voor het lokale beleid vergroten. De beleidspijler ‘educatie’ zal worden gemeten via drie onderdelen. Ten eerste wordt getoetst of er sprake is van communicatie vanuit de gemeente naar doelgroepen. Via deze communicatie kan de gemeente het vernieuwde alcoholbeleid toelichten en doelgroepen voorlichten over de gevolgen van overmatig alcoholgebruik of alcoholgebruik op minderjarige leeftijd. De meest voorkomende doelgroepen zijn: minderjarigen, alcoholverstrekkers (horeca, supermarkten etc.) ouders, scholen/onderwijs en (sport)verenigingen (ook wel paracommerciële horeca genoemd). Naast de communicatie richting doelgroepen kan de gemeente ook plannen opnemen voor het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden. Tot slot kan de gemeente aandacht besteden aan het contacteren van lokale media of het inzetten van social media. Op basis van bovenstaande informatie is de volgende checklist voor de beleidspijler ‘educatie en communicatie’ opgesteld:

- Communicatie richting doelgroepen
Wordt er aandacht besteed aan communicatie richting specifieke doelgroepen:
 - Minderjarigen
 - Alcoholverstrekkers
 - Ouders
 - Onderwijs/scholen
 - (Sport)verenigingen
- Organiseren debatavonden, studiedagen, informatieavonden over alcoholbeleid
Zijn er debatavonden, studiedagen etc. over het lokale alcoholbeleid georganiseerd of is er een plan opgesteld om dit te organiseren?
- Plan richting (social) media
Is er een plan opgesteld over de communicatie via (social) media?

Communicatie doelgroepen		Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen			
Alcoholverstrekkers			
Ouders			
Onderwijs/scholen			
(Sport)verenigingen			

Dataverzamelingsmethode

De data die verzamelt wordt in het kader van dit onderzoek zal bestaan uit secundaire data. De data die gebruikt worden voor het operationaliseren van de onafhankelijke variabelen, namelijk de grootte van gemeenten en de leeftijdsopbouw van gemeenten zullen worden verzameld via de database van het CBS. Het CBS heeft de demografische kerncijfers van 2014 per gemeente vrijgegeven. In deze demografische kerncijfers worden onder meer het inwoneraantal en de leeftijdsopbouw van gemeenten weergegeven.

De data die gebruik zal worden voor het operationaliseren van de afhankelijke variabelen, namelijk de beleidsdocumenten van gemeenten die betrekking hebben op de implementatie van lokaal alcoholbeleid, zijn verzameld via het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en de gemeenten. De beleidsdocumenten die geanalyseerd worden in het kader van dit onderzoek betreffen het Preventie- en Handhavingsplan, de Drank- en Horecaverordening en de APV van de gemeenten. Het CCV heeft alle gemeenten in 2014 opgeroepen Preventie- en Handhavingsplannen te delen met

het CCV en heeft de ontvangen Preventie- en Handhavingsplannen vrijgegeven in de database van het CCV. De overige Preventie- en Handhavingsplannen zijn via beleidsmedewerkers van gemeenten verzameld. De Drank- en Horecaverordening van gemeenten is verkregen via de gemeentelijke website. De APV van gemeenten en de Drank- en Horecawet is verkregen via wetten.overheid.nl. Via deze site worden alle wetten, van nationaal tot lokaal weergegeven.

Deelconclusie

Er wordt een cross-sectioneel onderzoeksdesign gehanteerd. Wanneer een causale relatie wordt onderzocht in een cross-sectioneel onderzoeksdesign is het van belang om rekening te houden met: de volgorde van de causale relatie, of er een correlatie bestaat en of er sprake is van een 'spurious relationship'. Er is ervoor gekozen om de gemeenten in Twente te onderzoeken omdat er sprake is van een duidelijk af te bakenen regio. Daarnaast variëren de gemeenten binnen Twente qua grootte en het relatieve percentage minderjarigen. Twente bestaat uit veertien gemeenten, wat het mogelijk maakt om de gehele regio te analyseren in het kader van een bachelor thesis. De onafhankelijke variabelen bestaan uit: grootte van de gemeente en de leeftijdsopbouw van de gemeente.

De afhankelijke variabelen bestaan uit het alcoholbeleid in Twentse gemeenten. Het alcoholbeleid in Twentse gemeenten wordt geoperationaliseerd door het lokale alcoholbeleid te analyseren via vier categorieën. Deze categorieën zijn: volledigheid en kwaliteit van Preventie- en Handhavingsplan, handhaving, regelgeving en educatie/communicatie.

4. Resultaten en Analyse

In dit hoofdstuk zullen de verzamelde data worden geanalyseerd. Allereerst zullen de onafhankelijke variabelen (gemeentegrootte en de leeftijdsopbouw van de gemeente) worden geanalyseerd.

Vervolgens zullen de afhankelijke variabelen (Twentse gemeenten) worden geanalyseerd. Tot slot worden de totale resultaten geanalyseerd.

Onafhankelijke variabelen

Grootte Twentse gemeenten

Gemeente	Inwonersaantal	Stedelijk/landelijk
Almelo	72.459	Stedelijk
Borne	21.884	Landelijk
Dinkelland	25.947	Landelijk
Enschede	158.586	Stedelijk
Haaksbergen	24.344	Landelijk
Hellendoorn	35.711	Landelijk
Hengelo	80.957	Stedelijk
Hof van Twente	34.997	Landelijk
Losser	22.612	Landelijk
Oldenzaal	32.137	Landelijk
Rijssen-Holten	37.661	Landelijk
Tubbergen	21.206	Landelijk
Twenterand	33.929	Landelijk
Wierden	23.909	Landelijk

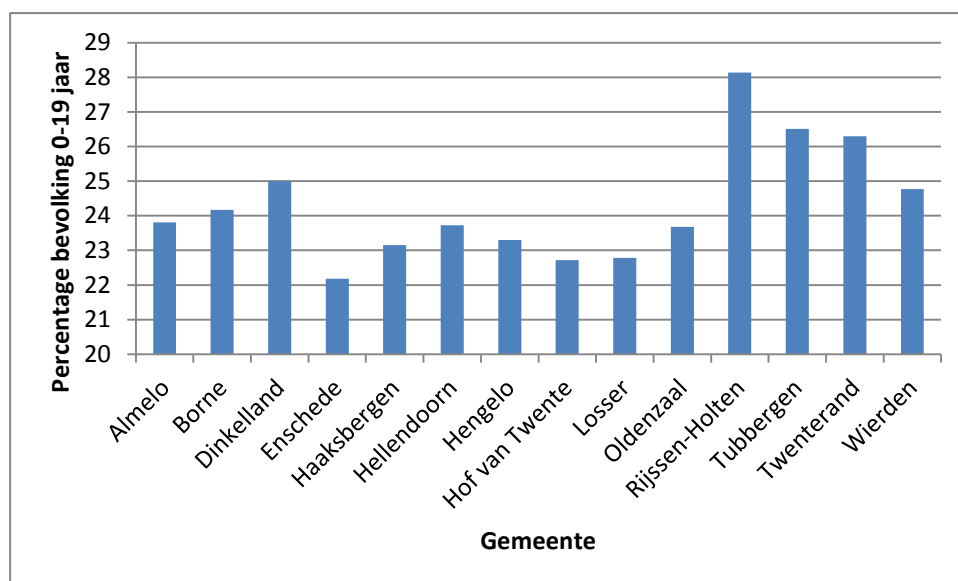
(CBS, 2014)

In bovenstaande tabel worden de inwonersaantallen van gemeenten weergegeven. Vervolgens worden de gemeenten ingedeeld in de categorie stedelijk of landelijk. Uit de tabel blijkt dat de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede als stedelijke gemeenten worden aangemerkt. De overige gemeenten worden als landelijk aangemerkt. Er is ervoor gekozen om de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede in te delen als stedelijk, vanwege een aantal redenen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een G25 lijst opgesteld: een lijst van 25 gemeenten met grote steden. Deze gemeenten worden betrokken bij het grotestedenbeleid, hiermee onderscheiden zij zich van de andere Twentse gemeenten. Daarnaast is er in de stedelijke gemeenten sprake van een duidelijke stadskern en een (veel) groter inwoneraantal dan in landelijke gemeenten.

Relatieve leeftijdsopbouw Twentse gemeenten

Gemeente	Inwoners	Inwoners 0-19 jaar	Percentage 0-19 jaar
Almelo	72 459	17 258	23,81
Borne	21 884	5 290	24,17
Dinkelland	25 947	6 487	25,00
Enschede	158 586	35 175	22,18
Haaksbergen	24 344	5 635	23,15
Hellendoorn	35 711	8 476	23,73
Hengelo	80 957	18 869	23,30
Hof van Twente	34 997	7 951	22,72
Losser	22 612	5 150	22,78
Oldenzaal	32 137	7 609	23,68
Rijssen-Holten	37 661	10 596	28,14
Tubbergen	21 206	5 622	26,51
Twenterand	33 929	8 922	26,30
Wierden	23 909	5 923	24,77

In de bovenstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van de inwoneraantallen per gemeente en de inwoneraantallen per gemeente in de leeftijdscategorie 0-19 jaar. Op basis hiervan is het percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar per gemeente berekend. Het gemiddelde percentage inwoners in de categorie 0-19 jaar van de veertien Twentse gemeenten is 24,3%.

Figuur 3: Percentage leeftijdscategorie 0-19 jaar
(CBS, 2014)

In de bovenstaande grafiek worden de percentages van inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar per gemeente grafisch weergegeven. Uit de grafiek kan worden opgemaakt dat de gemeenten Dinkelland, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden een groter aantal inwoners heeft in de leeftijdscategorie 0-19 jaar dan gemiddeld. De gemeente Rijssen-Holten heeft relatief gezien duidelijk een zeer groot percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar. Daarnaast hebben de gemeenten Tubbergen en Twenterand ook een relatief groot percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar. Dit geldt in mindere mate ook voor de gemeenten Wierden en Dinkelland. In de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal ligt het percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar lager dan gemiddeld. Opgemerkt kan worden dat het gemiddelde percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar erg wordt beïnvloed door het hoge percentage van de gemeente Rijssen-Holten. Daarentegen hebben de gemeenten Enschede, Hof van Twente en Losser een aanzienlijk lager percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar dan het gemiddelde percentage inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar in Twentse gemeenten.

Afhankelijke variabelen

Gemeente Almelo

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja

Preventie- en Handhavingsplan is opgesteld door de gemeente Almelo. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting om deze voor 1 juli 2014 opgesteld te hebben.

Probleemanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Almelo is een probleemanalyse opgenomen. Hierin wordt de gemeentelijke situatie op het gebied van alcoholbeleid op het moment dat het Preventie- en Handhavingsplan in werking treedt geanalyseerd. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Almelo, bij aanvang van het Preventie- en Handhavingsplan. Hiervoor worden de onderzoeksresultaten van E-MOVO, een digitaal onderzoek van de GGD onder leerlingen in de tweede en vierde klas van de middelbare school, gebruikt. Uit dit onderzoek uit 2011 blijkt dat er sprake is van een daling van alcoholconsumptie onder jongeren in de gemeente Almelo ten opzichte van 2003 en 2007.

Uitgangspunten en onderbouwing beleid Het preventiemodel van Reynolds (2003) wordt niet gebruikt als uitgangspunt van het beleid. Er is wel een “integrale en themagerichte aanpak” benoemd, maar dit wordt niet gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds.

Beleidsdoelgroep en setting Eén van de belangrijkste doelstellingen van het Preventie- en Handhavingsplan is het voorkomen van alcoholconsumptie bij minderjarigen. Dit vloeit voort uit de Drank- en Horecawet. In het Preventie- en Handhavingsplan zijn echter geen beleidsdoelgroepen onderscheiden en wordt er niet nadrukkelijk aandacht besteed aan de setting van het beleid.

Doelstellingen van het beleid Op grond van artikel 43a van de Drank- en Horecawet worden twee doelstellingen geformuleerd, namelijk:

“(1) Afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18.
(2) Afname dronkenschap (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)” (Preventie- en Handhavingsplan gemeente Almelo 2014-2018, p. 6, 2014). Bovenstaande doelstellingen vloeien voort uit de Drank- en Horecawet. Er zijn geen aanvullende algemene doelstellingen geformuleerd door de gemeente Almelo. Wel zijn er meetbare doelstellingen geformuleerd, waardoor het effect van het lokale beleid en de mate waarin de doelstellingen zijn behaald kunnen worden gemeten.

Risicoanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Almelo is een risicoanalyse opgenomen. Naar aanleiding van de eerste risicoanalyse is bepaald dat de prioriteiten voorlopig liggen bij: “(1) cafés en bars, (2) sportverenigingen. En in mindere mate bij: (3) snackbars en cafetaria’s (4) slijterijen, (5) supermarkten/warenhuizen, (6) evenementen” (Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2018 gemeente Almelo, p.13, 2014).

2. Handhavingsactiviteiten

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, 1

Hotspots inventariseren Op basis van de risicoanalyse worden hotspots in de gemeente Almelo bepaald.

Interventiestrategie bepaald In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Almelo wordt een toezichtstrategie en een sanctiestrategie beschreven. Daarnaast worden de uitgangspunten van handhavend optreden uitgebreid beschreven. De kern van de toezichtstrategie is dat toezicht geen doel op zich is, maar zich richt op verhoging van het naleefgedrag. Er worden vijf vormen van toezicht toegepast volgens de toezichtstrategie: periodiek toezicht, toezicht op tijdelijke activiteiten, passief toezicht, surveillances in openbare ruimte en her-controles. In de sanctiestrategie wordt een overzicht gegeven van mogelijke overtredingen van de Drank- en Horecawet en daarbij behorende sancties volgens de Drank- en Horecawet.

Uitvoeren van interventiestrategie In het Preventie- en Handhavingsplan wordt 'handhaven en toezicht in de praktijk' beschreven. De overtredingen van de Drank- en Horecawet en de APV worden in drie categorieën verdeeld: categorie 1 (lichte overtredingen), categorie 2 (middelmatig tot zware overtredingen) en categorie 3 (spoedeisende overtredingen). Per categorie is vervolgens een stappenplan vastgesteld, dat goed bruikbaar is bij overtredingen van de Drank- en Horecawet of de APV.

Effectmeting en evaluatie Wanneer nieuwe inzichten worden verkregen naar aanleiding van de evaluatie van het Preventie- en Handhavingsplan bestaat de mogelijkheid om het plan bij te stellen. Daarnaast wordt er een korte samenvatting van de evaluatie van de werkzaamheden rondom toezicht en handhaving van de DHW in 2013 en de eerste helft van 2014 gegeven.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Nee	Nee

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV zijn de sluitingstijden van horeca geregeld.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regelingen opgesteld die betrekking hebben op de verkoop of consumptie van alcohol op terrassen.

Happy hours Op 17 december 2013 is via een amendement besloten om art. 2:34f Drank- en Horecaverordening (verbod op happy hours) te schrappen.

Hokken- en ketenbeleid In de gemeente Almelo zijn geen hokken of keten bekend. Er is geen hokken- en ketenbeleid opgesteld.

Samenvatting De sluitingstijden van de horeca zijn in de APV geregeld. Er zijn geen aanvullende regelingen getroffen ten aanzien van terrassen, happy hours of hokken- en keten.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

Communicatie doelgroepen De mogelijkheid om nalevingscommunicatie in te zetten vanwege de preventieve werking wordt genoemd, maar er wordt niet ingegaan op de communicatie richting doelgroepen.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden In het Preventie- en Handhavingsplan zijn geen gerichte plannen opgenomen om debatavonden, studiedagen of informatieavonden op te nemen.

(Social) media Eind 2013 is er een brief gestuurd naar horeca en (sport)verenigingen met informatie over de aanstaande wetswijzigingen in de Drank- en Horecawet. “Verdere invulling van communicatie vergt capaciteit en inzet, die vooralsnog niet voorhanden is. Mogelijk dat communicatie ook in regionale samenwerking verder invulling kan krijgen” (Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2018 gemeente Almelo, p. 24, 2014).

Samenvatting gemeente Almelo

Er is een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld door de gemeente Almelo. Het Preventie- en Handhavingsplan voldoet echter niet aan alle eisen die gesteld zijn. Er is sprake van een probleemanalyse, dat alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Almelo beschrijft op basis van een onderzoek van E-MOVO. Het beleid zoals beschreven in het Preventie- en Handhavingsplan is integraal, maar niet gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds. De beleidsdoelgroep en setting worden niet onderscheiden. De doelstellingen zijn gebaseerd op de Drank- en Horecawet. Er is sprake van een volledige, gedetailleerd uitgewerkte risicoanalyse.

Naar aanleiding van de risicoanalyse worden hotspots in de gemeente Almelo geïdentificeerd. Er is een interventiestrategie bepaald en daarbij is ook rekening gehouden met de uitvoering van deze interventiestrategie. Bij overtreding van de Drank- en Horecawet wordt via de sanctiestrategie de categorie van de overtreding bepaald. Per categorie is vervolgens een stappenplan vastgesteld. Er wordt een kleine samenvatting gegeven van de evaluatie van werkzaamheden rondom de Drank- en Horecawet in 2013 en de eerste helft van 2014. Daarnaast is het mogelijk om het Preventie- en Handhavingsplan bij te stellen naar aanleiding van evaluatie. Er is 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige in de gemeente Almelo vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

De sluitingstijden van de horeca zijn in de APV geregeld. Er zijn geen aanvullende regelingen getroffen ten aanzien van terrassen of happy hours. In de gemeente Almelo zijn geen hokken of keten bekend en er is dus ook geen hokken- en ketenbeleid opgesteld.

Op dit moment is er geen capaciteit en inzet voorhanden om in te zetten op ‘educatie en communicatie’ als beleidspijler.

Gemeente Borne

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja

Preventie- en Handhavingsplan De gemeente Borne heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld voor de periode 2014-2018. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting om uiterlijk 1 juli 2014 een Preventie- en Handhavingsplan te hebben opgesteld.

Probleemanalyse Er is sprake van een algemene probleemanalyse van alcoholgebruik onder jongeren. Er wordt echter geen probleemanalyse gegeven over alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Borne.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Borne is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Als uitgangspunt voor het integrale alcoholbeleid in de gemeente Borne wordt het preventiemodel van Reynolds (2003) gehanteerd.

Beleidsdoelgroep en setting De einddoelgroep die wordt beschreven in het Preventie- en Handhavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen tot 24 jaar. Het accent van het lokale alcoholbeleid ligt nadrukkelijk bij de leeftijdsgroep onder de 18 jaar. De nadruk ligt bij minderjarigen omdat uit onderzoek is gebleken dat de schadelijke effecten van alcoholgebruik het grootst zijn bij de leeftijdsgroep onder de 18 jaar. Voor de leeftijdscategorie 18-24 jaar wordt vooral ingezet op het voorkomen van overmatig alcoholgebruik. De nadruk van het Preventie- en Handhavingsplan ligt nadrukkelijk op de ‘uitgaanssetting’. Er is gekozen voor de ‘uitgaanssetting’ vanwege “de ontwikkeling van de hersenen tot 25 jaar, de oververtegenwoordiging van de leeftijdsklasse tot 24 jaar in het uitgaansleven en de relatie van alcohol met het uitgaansleven” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Borne, p.8, 2014). Uitgaan wordt gedefinieerd als een breed begrip. Onder de ‘uitgaanssetting’ vallen onder meer evenementen, horeca, alcoholgebruik op hangplekken en in keten.

Doelstellingen van het beleid Op basis van artikel 43 lid a worden twee doelstellingen beschreven:

- (1) “Afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar;
- (2) Afname openbaar dronkenschap onder jongeren (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Borne, p. 8, 2014). Deze algemene doelstellingen zijn door de gemeente Borne in het Preventie- en Handhavingsplan geconcretiseerd. Hierbij is rekening gehouden met de beleidsdoelgroep en de setting waarin minderjarigen alcohol drinken en/of jongvolwassenen overmatig alcohol drinken. De geconcretiseerde doelstellingen zijn:
 - “(1) Het percentage jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar dat dronken was naar beneden te brengen;
 - (2) Het percentage jongeren in de leeftijd van 18 t/m 23 jaar dat dronken was in ieder geval gelijk te houden maar bij voorkeur ook naar beneden te brengen;
 - (3) De gemiddelde startleeftijd alcohol te gebruiken te verhogen;
 - (4) Extra aandacht geven aan de hotspots om deze te laten verdwijnen” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Borne, p. 8, 2014). De doelstellingen zijn gebaseerd op de Drank- en Horecawet.

Risicoanalyse Er zal jaarlijks een risicoanalyse worden opgesteld. Het opstellen van de risicoanalyse vindt plaats in samenwerking met de GGD en Tactus op basis van het project Alcohol. Door middel van de risicoanalyse wordt inzicht verkregen in “de concrete doelgroepen, de kenmerken van de locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Borne, p. 9, 2014).

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

Hotspots inventariseren Het inventariseren en prioriteren van hotspots vormt een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van de risicoanalyse. Door het inventariseren van hotspots kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de grootste gezondheids- of veiligheidswinst kan worden behaald.

Interventiestrategie Er is een interventiestrategie opgesteld in het Preventie- en Handhavingsplan. De beleidspijlers handhaving, regelgeving en educatie, afgeleid van het

preventiemodel van Reynolds (2003), vormen hiervoor de kern. De handhavingsstrategie is alleen gericht op de stappen die moeten worden genomen wanneer er sprake is van een overtreding van de Drank- en Horecawet. Op dit moment ontbreekt de werkervaring met betrekking tot toezicht en handhaving van de Drank- en Horecawet in de gemeente Borne. Naar aanleiding van de uitkomsten van de projectgroep- en de ronde tafelbijeenkomst zal de handhavingsstrategie worden verfijnd en de komende jaren worden bijgestuurd.

Uitvoeren van interventiestrategie De uitvoering van het gehele Preventie- en Handhavingsplan wordt uitvoerig beschreven. De uitvoering van de handhavingsstrategie wordt ook beschreven.

Effectmeting en evaluatie De resultaten van preventie en handhaving zullen geëvalueerd worden. Op basis van deze evaluatie kunnen de doelen, programma's en werkwijzen van het Preventie- en Handhavingsplan worden bijgestuurd. Het effect van de interventiestrategie zoals beschreven in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Borne zal worden gemeten via een nalevingsonderzoek. Dit onderzoek zal periodiek (eens in de twee jaar) plaatsvinden.

Boetes minderjarigen De gemeente Borne heeft geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 en 2:30 zijn de sluitingstijden en afwijkingen op de sluitingstijden geregeld.

Terrassen In de APV zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholgebruik op terrassen.

Happy hours Onder de pijler 'regelgeving' in de setting 'horeca en evenementen' worden regels vastgesteld die happy hours beperken.

Hokken- en ketenbeleid De gemeente Borne heeft een hokken- en ketenbeleid opgenomen. In het Preventie- en Handhavingsplan wordt ook aandacht besteed aan hokken- en keten.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Ja	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Ja		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen De communicatie richt zich op vier doelgroepen die invloed kunnen hebben op het alcoholgebruik van jongeren: alcoholverstrekkers, ouders, onderwijs/scholen en (sport) verenigingen. Per doelgroep is beschreven wat getracht wordt te bereiken via educatie en communicatie naar de doelgroep.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden In het kader van de beleidspijler educatie wordt een voorlichtingsavond voor ouders georganiseerd. Daarnaast zal er overleg plaatsvinden met ouderraden op het basis- en voortgezet onderwijs.

(Social) media Via een lokale campagne wordt aanvullend op de landelijke campagne NIX 18 getracht om draagvlak te creëren voor de handhavende en regelgevende activiteiten van de gemeente Borne. Zowel voor ondernemers, verenigingen, ouders en minderjarigen is het van belang om uitleg te krijgen over de handhavende en regelgevende activiteiten van de gemeenten en de gevolgen van overmatig alcoholgebruik.

Samenvatting gemeente Borne

De gemeente Borne heeft een Preventie- en Handhavingsplan vastgesteld voor de periode 2014-2018. In dit Preventie- en Handhavingsplan is slechts een algemene probleemanalyse gegeven, maar geen probleemanalyse die betrekking heeft op alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Borne. De uitgangspunten en onderbouwing van beleid, beleidsdoelgroep en setting, doelstellingen en de risicoanalyse zijn gedetailleerd uitgewerkt.

Het inventariseren en prioriteren van hotspots vormt een belangrijk onderdeel van het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Borne. Er is een interventiestrategie beschreven en er is in het Preventie- en Handhavingsplan uitgebreid uitgewerkt hoe de interventiestrategie wordt uitgevoerd. Er is duidelijk beschreven hoe de effectmeting en evaluatie zal worden uitgevoerd. Er zijn voorts nog geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

De gemeente Borne heeft sluitingstijden van de horeca geregeld in art. 2:29 van de APV. Er zijn geen aanvullende regelingen opgenomen over alcoholverkoop op terrassen. Er is een beperking op 'happy hours' ingesteld. Er wordt aandacht besteed aan het beleid rondom keten en hokken.

Er wordt aandacht besteed aan de educatie van verschillende doelgroepen via onder meer informatiebijeenkomsten en media. Het doel van de educatie is het vergroten van draagvlak voor de regelgevende en handhavende activiteiten van de gemeente Borne.

Gemeente Dinkelland

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

Preventie- en Handhavingsplan Het Preventie- en Handhavingsplan is op 2 maart 2015 vastgesteld door de gemeente Dinkelland. Met het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 wordt aan de verplichting die voortvloeit uit art. 43 lid a1 Drank- en Horecawet voldaan. De uiterste datum voor het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan was echter 1 juli 2014.

Probleemanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan wordt een probleemanalyse gegeven over jongeren en alcohol in het algemeen en jongeren en alcohol in de gemeente Dinkelland. In de afgelopen vier jaar zijn in de gemeente Dinkelland vijf onderzoeken uitgevoerd die betrekking hebben op jongeren en alcohol. Resultaten uit deze onderzoeken worden onder meer vergeleken met het gemiddelde resultaat in Twente. Uit onderzoek blijkt onder meer dat 60% van de jongeren uit groep 8 wel eens alcohol heeft gedronken. In de regio Twente is dit 54%.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid In het Preventie- en Handhavingsplan staat een integrale beleidsvisie centraal. Het preventiemodel van Reynolds (2003) vormt het uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid in de gemeente Dinkelland.

Beleidsdoelgroep en setting Het Preventie- en Handhavingsplan richt zich op jongeren in de

leeftijd van 10 tot 25 jaar. Er wordt extra aandacht besteed aan jongeren van 11 tot 18 jaar en hun ouders. Een onderdeel van het beleidsplan bestaat uit het creëren van draagvlak in de samenleving voor het lokale alcoholbeleid. Het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente richt zich op “vindplekken”, omdat jongeren te bereiken zijn via deze “vindplekken”. De volgende vindplekken worden genoemd: thuis (ouders), school, vrije tijd (o.a. sport- en jongerenverenigingen, horecagelegenheden en evenementen).

Doelstellingen van het beleid In het Preventie- en Handhavingsplan zijn zes algemene doelstellingen geformuleerd:

- “(1) Jongeren tot 18 jaar drinken geen alcohol;
- (2) Jongeren gaan vanaf 18 jaar verantwoord met alcohol om;
- (3) Ouders nemen hun verantwoordelijkheid met betrekking tot het voorkomen van drinken van alcohol door hun kind/kinderen onder de 18 jaar en voor het aanleren van verantwoord alcoholgebruik vanaf het 18^e jaar;
- (4) Verstrekking van alcohol nemen hun verantwoordelijkheid in het voorkomen van drinken van alcohol door jongeren onder de 18 jaar en in het verantwoord alcoholgebruik vanaf het 18^e jaar;
- (5) Actief communiceren over alcohol in zijn algemeenheid en specifiek over preventie- en/of handhavingsacties;
- (6) Jongerenketen gezonder en veiliger maken” (Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 Gemeente Dinkelland, p. 12, 2015).

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken zijn enkele speerpunten bepaald: “evenementen, hokken en keten, kamperen op eigen terrein, deskundigheidsbevordering/vroegsignalering, onderwijs en Happy Fris (regionaal)” (Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 Gemeente Dinkelland, p. 12, 2015). De doelstellingen zijn gebaseerd op de Drank- en Horecawet.

Risicoanalyse Er wordt geen aandacht besteed aan het jaarlijks opstellen van een risicoanalyse.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Nee	Ja	Ja	Ja	Ja, 7

Hotspots inventariseren Op basis van ervaringen van toezichthouders tijdens de controle van de DHW is er een plan vastgesteld dat gericht is op het handhaven van alcoholbeleid in onder andere horecabedrijven, (sport)verenigingen en evenementen. Er zijn echter geen concrete “hotspots” geïnventariseerd.

Interventiestrategie bepaald Er is een Interventiebeleid DHW bepaald. In geval van overtreding handelt de burgemeester conform het Interventiebeleid DHW.

Uitvoeren van interventiestrategie Er wordt aandacht besteed aan de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd. Bij de uitvoering van de interventiestrategie wordt samengewerkt met de gemeente Oldenzaal en de gemeente Tubbergen. Daarnaast wordt er een rol weggelegd voor alcoholverstrekkers.

Effectmeting en evaluatie Het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 zal jaarlijks worden geëvalueerd. Naar aanleiding van de evaluatie kunnen wijzigingen worden doorgevoerd voor het volgende jaar. Het college van B&W en de gemeenteraad zullen hierover worden geïnformeerd.

Boetes minderjarigen In de gemeente Dinkelland zijn 6 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Nee	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 en art. 2:30 van de APV Gemeente Dinkelland worden sluitingstijden van horeca en afwijkingen van deze sluitingstijden geregeld.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels over terrassen vastgesteld.

Happy hours Zowel in de APV, de Drank- en Horecaverordening en het Preventie- en Handhavingsplan worden geen aanvullende regels gesteld ten aanzien van “happy hours”.

Hokken- en ketenbeleid In de gemeente Dinkelland zijn een behoorlijk aantal jongerenketen. De gemeente Dinkelland besteedt dan ook aandacht aan hokken en keten. Plattelands Jongeren Overijssel heeft een plan ingediend die zich richt op het preventieve aspect.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Ja	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Ja		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen De gemeente Dinkelland richt zich ten aanzien van communicatie op de omgeving van jongeren. Het gaat hierbij met name om ouders, onderwijs, sport- en jeugdverenigingen en horeca. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de communicatie naar jongeren/minderjarigen zelf.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden Eén van de specifieke punten waar de gemeente Dinkelland op in wil zetten met betrekking tot communicatie is gesprekken met of bijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en organisaties.

(Social) media Social media zal worden ingezet voor de communicatie over het lokale alcoholbeleid en de schadelijke effecten van alcoholgebruik. Daarnaast zullen er op kwetsbare momenten (carnaval, zomerfeesten) themaberichten worden verspreid in nieuwsbrieven van scholen, huis-aan-huisbladen websites van de gemeente, scholen en (sport)verenigingen. Ook zal de pers actief ingeschakeld worden. Er zullen persberichten worden verstuurd over komende of uitgevoerde interventies en resultaten van uitgevoerde onderzoeken.

Samenvatting gemeente Dinkelland

De gemeente Dinkelland heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld met daarin opgenomen een uitgebreide probleemanalyse, uitgangspunten en onderbouwing van beleid, beleidsdoelgroep en setting en doelstellingen. Een risicoanalyse waarbij inzicht wordt verkregen in de concrete kenmerken van locaties waar minderjarigen drinken ontbreekt echter.

In het Preventie- en Handhavingsplan wordt er geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots. Er is een Interventiebeleid DHW bepaald waarin de interventiestrategie van de gemeente Dinkelland is uitgewerkt. Voor de uitvoering van de interventiestrategie wordt samengewerkt met de gemeenten Oldenzaal en Tubbergen. Het Preventie- en Handhavingsplan zal jaarlijks worden

geëvalueerd en naar aanleiding hiervan zal het plan mogelijk worden bijgesteld. In de gemeente Dinkelland zijn 6 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

Sluitingstijden van horeca zijn geregeld in de APV. Er zijn geen aanvullende regels opgenomen die betrekking hebben op terrassen of happy hours. De gemeente Dinkelland heeft in samenwerking met onder meer Plattelands Jongeren Overijssel een plan opgesteld ten aanzien van hokken en keten.

In het Preventie- en Handhavingsplan van gemeente Dinkelland is aandacht besteed aan de communicatie naar doelgroepen, debatavonden, studiedagen en informatieavonden en (social) media. Het educatie gedeelte is relatief uitgebreid.

Gemeente Enschede

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Enschede heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld voor de periode 2014-2016. Hiermee wordt aan de verplichting om een Preventie- en Handhavingsplan op te stellen voor 1 juli 2014 (art. 43 lid a Drank- en Horecawet) voldaan.

Probleemanalyse Er wordt een overzicht gegeven van alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Enschede via een E-MOVO onderzoek van GGD Twente. Uit dit onderzoek blijkt dat jongeren in de gemeente Enschede iets minder alcohol drinken. Desalniettemin geeft 53% van de minderjarigen in Enschede aan alcohol te hebben gedronken (het gemiddelde percentage minderjarigen dat alcohol heeft gedronken in Twente is 54%).

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het preventiemodel van Reynolds vormt niet het uitgangspunt van het Preventie- en Handhavingsplan. Een integrale benadering wordt wel benoemd, maar vormt niet de basis van het Preventie- en Handhavingsplan en is dus ook niet gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds.

Beleidsdoelgroep en setting Uit de Drank- en Horecawet vloeit voort dat het Preventie- en Handhavingsplan zich richt op minderjarigen. In het Preventie- en Handhavingsplan worden echter geen beleidsdoelgroepen onderscheiden. In de risicoanalyse wordt aandacht besteed aan verschillende settingen om vervolgens hotspots te analyseren, maar er wordt geen algemene setting benoemd waarop het beleid zich richt.

Doelstellingen van het beleid De volgende doelstelling is geformuleerd: “Als doel wordt gesteld dat de daling die zich vanaf 2003 heeft ingezet wordt voortgezet in de periode die dit plan behelst”. De twee doelstellingen die voort zouden moeten vloeien uit de Drank- en Horecawet worden echter niet genoemd. De benoemde doelstelling wordt ook niet geconcretiseerd.

Risicoanalyse Vanwege de zeer beperkte middelen en capaciteit van de gemeente, zal de focus van het beleid liggen op het inventariseren hotspots en het opstellen van een risicoanalyse. Jaarlijks zal een risicoanalyse worden opgenomen in het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP). In het Preventie- en Handhavingsplan is al een eerste risicoanalyse opgesteld.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Ja	Nee, 0

Hotspots inventariseren De focus van de controles zal liggen op de hotspots, vanwege de zeer beperkte middelen en capaciteit van de gemeente. De hotspots worden bepaald in de risicoanalyse die jaarlijks wordt uitgevoerd.

Interventiestrategie bepaald “De Burgemeester heeft in februari 2014 de Handhavingsstrategie Drank- en horecawet vastgesteld. Hierin is bepaald op welke wijze overtredingen van de DHW gesanctioneerd worden” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2016 gemeente Enschede, p.12, 2014).

Uitvoeren van interventiestrategie Er worden instrumenten onderscheiden die zullen worden ingezet op de handhavingsstrategie uit te voeren. De instrumenten die worden genoemd zijn: multidisciplinaire integrale acties, themagerichte controles en Alcoholt.

Effectmeting en evaluatie Het Preventie- en Handhavingsplan kan worden bijgesteld naar aanleiding van nieuwe inzichten die voortkomen uit de evaluatie. Jaarlijks wordt door het college het Handhavingsuitvoeringsprogramma vastgesteld waarin het plan zal worden geëvalueerd en waar de prioriteiten voor het daaropvolgende jaar zullen worden bepaald.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Nee	Nee

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV gemeente Enschede worden de sluitingstijden van de horeca geregeld.

Terrassen Hoewel er een Terrassenbeleid wordt beschreven zijn er geen aanvullende regels ten aanzien van alcoholgebruik of verkoop op terrassen.

Happy hours In Drank- en Horecabeleid gemeente Enschede 2014 is het standpunt vastgelegd dat er geen verbod op Happy hours zal worden opgenomen in de Drank- en Horecaverordening.

Hokken- en ketenbeleid De gemeente Enschede heeft geen hokken- en ketenbeleid opgesteld.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

Er wordt geen aandacht geschonken aan educatie of communicatie in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Enschede.

Samenvatting gemeente Enschede

De gemeente Enschede heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld voor de periode 2014-2016. In dit Preventie- en Handhavingsplan is een probleemanalyse over alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Enschede opgenomen. Uit deze probleemanalyse blijkt dat het percentage jongeren dat alcohol consumeert in de gemeente Enschede iets lager is dan het gemiddelde percentage in Twente. Een integrale benadering en/of het preventiemodel van Reynolds (2003) staat niet centraal in het Preventie- en Handhavingsplan. Er worden geen beleidsdoelgroepen onderscheiden en een algemene setting van het alcoholbeleid wordt niet beschreven. De doelstelling van het beleid bestaat niet uit de twee doelstellingen die voort zouden moeten vloeien uit de Drank- en Horecawet en is niet geconcretiseerd. Jaarlijks zal er een risicoanalyse worden uitgevoerd dat zich richt op het identificeren van hotspots. Opvallend is dat in het Preventie- en Handhavingsplan wordt benoemd dat de gemeente over zeer beperkte middelen en capaciteit beschikt om het plan uit te voeren.

De focus van de handhaving zal liggen op het controleren van hotspots, vanwege de zeer beperkte middelen en capaciteit van de gemeente. Er is een Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet vastgesteld. Er worden instrumenten onderscheiden die zullen worden ingezet om de handhavingsstrategie uit te voeren. Het Preventie- en Handhavingsplan zal jaarlijks worden geëvalueerd en naar aanleiding hiervan worden de prioriteiten voor het daaropvolgende jaar bepaald.

De sluitingstijden van horeca zijn geregeld in art. 2:29 APV. Er zijn geen aanvullende regels vastgesteld met betrekking tot terrassen en alcoholverkoop of happy hours. Er is geen hokken- en ketenbeleid vastgesteld.

Er wordt geen aandacht geschonken aan educatie of communicatie in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Enschede.

Gemeente Haaksbergen

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Vanwege een tekort aan middelen en capaciteit heeft de gemeente Haaksbergen tot op heden (juni 2015) nog geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld. De gemeente Haaksbergen is de enige gemeente in Twente waar nog geen Preventie- en Handhavingsplan is opgesteld.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Nee	Nee	Nee	Nee	Nee, 0

Er is geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld in de gemeente Haaksbergen. Daarnaast zijn er ook geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Nee

Sluitingstijden horeca In art. 2.3.1.4 APV gemeente Haaksbergen zijn de sluitingstijden waaraan de horeca moet voldoen opgenomen.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels opgenomen ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In art. 4 Drank- en Horecaverordening van de gemeente Haaksbergen is een verbod op happy hours opgenomen.

Hokken- en ketenbeleid De gemeente Haaksbergen heeft geen hokken- en ketenbeleid op papier uitgewerkt.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

Er is geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld waarin educatie en communicatie wordt geregeld.

Samenvatting gemeente Haaksbergen

Vanwege een tekort aan middelen en capaciteit heeft de gemeente Haaksbergen tot op heden (juni 2015) nog geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld. De gemeente Haaksbergen is de enige gemeente in Twente waar nog geen Preventie- en Handhavingsplan is opgesteld. De sluitingstijden van de horeca zijn in art. 2.3.1.4 APV gemeente Haaksbergen opgenomen. In de Drank- en Horecaverordening van de gemeente Haaksbergen is een verbod op happy hours opgenomen.

Gemeente Hellendoorn

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee

Preventie- en Handhavingsplan is op 27 mei 2014 vastgesteld. Hiermee wordt voldaan aan art. 43 Drank- en Horecawet die vereist dat gemeenten per 1 juli 2014 een Preventie- en Handhavingsplan moeten hebben opgesteld.

Probleemanalyse Er is in het Preventie- en Handhavingsplan geen probleemanalyse terug te vinden. Er wordt niet aangegeven wat bij de start van de uitvoering van het Preventie- en Handhavingsplan de situatie is op het gebied van alcoholgebruik onder jongeren en dergelijke.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid In het Preventie- en Handhavingsplan staat een integrale benadering duidelijk centraal. Volgens het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hellendoorn (2014, p. 5) is de gemeente “zowel op juridisch- handhavings- en educatief vlak de regisseur van het Nederlandse alcoholbeleid”. De integrale beleidsvisie staat centraal in het Preventie- en Handhavingsplan en het Preventie- en Handhavingsplan is gebaseerd op het preventiemodel van

Reynolds (2003).

Beleidsdoelgroep en setting De beleidsdoelgroep waar het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hellendoorn zich op richt betreft met name jongeren onder de 18 jaar, maar ook (in mindere mate) jongvolwassenen. Daarnaast wordt er qua setting ingegaan op de omgeving van jongeren, met name alcoholverstrekkers, ouders en scholen.

Doelstellingen van het beleid worden duidelijk benoemd in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hellendoorn. Naast de twee doelstellingen die voortvloeien uit de Drank- en Horecawet, zijn in het verlengde daarvan drie aanvullende doelstellingen geformuleerd, namelijk: “(1) Gezondheid en welzijn: voorkomen dat jongeren beginnen met het gebruiken van alcohol, om daarmee het middelengebruik terug te dringen. Eveneens zullen hierdoor negatieve gevolgen van alcoholgebruik op de gezondheid worden voorkomen, verminderd / beperkt; (2) Openbare orde: het voorkomen en beperken van schade en overlast als gevolg van alcoholverstrekking- en gebruik; (3) Preventie en regulerende spoor (toezicht en handhaving) inzetten om naleving van de regelgeving te bevorderen” (Preventie- en Handhavingsplan gemeente Hellendoorn, pp. 5-6, 2014).

Risicoanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hellendoorn wordt niet verwezen naar een risicoanalyse. Er wordt geen aandacht geschonken aan het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse die concrete kenmerken van alcoholgebruik onder jongeren en alcoholgerelateerde problemen in de gemeente Hellendoorn beschrijft.

2. Handhavingsactiviteiten

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, 1

Hotspots inventariseren In het Preventie- en Handhavingsplan zijn per branche aantallen in kaart gebracht van alcoholverstrekkers in de gemeente Hellendoorn. De peildatum van deze aantallen was 1 mei 2014. Vervolgens worden de hotspots in kaart gebracht. Het Preventie- en Handhavingsplan gaat uit van zo’n 25 hotspots in de gemeente Hellendoorn (van de in totaal 250 alcoholverstrekkers).

Interventiestrategie bepaald Het Preventie- en Handhavingsplan heeft op basis van de opgestelde hotspotlijst prioriteiten vastgesteld die de interventiestrategie bepalen. De volgende drie prioriteiten vormen de basis van de interventiestrategie: “(1) Verkrijgbaarheid van alcohol bij horecagelegenheden, supermarkten, en slijterijen; (2) Verkrijgbaarheid en het gebruik van alcohol tijdens evenementen; (3) Het gebruik van alcohol bij paracommerciële instellingen (onder andere meldingen bijeenkomsten van persoonlijke aard)” (Preventie- en Handhavingsplan gemeente Hellendoorn, p. 11, 2014). Om dit uit te voeren wordt gebruik gemaakt van: basiscontrole vergunning, leeftijdsgrens en dronkenschap inspectie, controles ten aanzien van verkrijgbaarheid, mystery-guest onderzoek en samenwerking met de politie.

Uitvoeren interventiestrategie Er wordt aandacht besteed aan de uitvoering van de interventiestrategie. In 2014 zijn er 350 uren gereserveerd voor de uitvoering van het Preventie- en Handhavingsplan. Binnen deze uren wordt verwacht dat het niet mogelijk is om alle branches te controleren en dat er op beperkte schaal keuzes moeten worden gemaakt.

Effectmeting en evaluatie In het Preventie- en Handhavingsplan wordt vastgesteld dat in het kader van Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt bekeken of de gestelde prioriteiten zijn behaald. Naar aanleiding van de evaluatie kunnen nieuwe inzichten ertoe leiden om het Preventie- en Handhavingsplan bij te stellen.

Boetes minderjarigen In de gemeente Hellendoorn is er 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige vanwege alcoholgebruik/alcoholbezit.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Ja

Sluitingstijden horeca. In de Drank- en Horecaverordening art. 1 worden per dag tijden bepaald waarop een paracommerciële onderneming alcoholhoudende drank mag verstrekken.

Terrassen. Er is geen aanvullende regelgeving ten aanzien van terrassen opgesteld.

Happy hours. Op 3 december 2013 is er door de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn een verbod op happy hours opgenomen in art. 6 van de Drank- en Horecaverordening.

Hokken- en ketenbeleid. In het kader van het samenwerkingsprogramma “Happy Fris?!” zijn al verschillende alcoholgerelateerde zaken geregeld op regionaal verband, waaronder een hokken- en ketenbeleid.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen		Ja	Ja
Alcoholverstrekkers			
Ouders			
Onderwijs/scholen			
(Sport)verenigingen			

Communicatie doelgroepen Er wordt benoemd dat communicatie richting doelgroepen belangrijk is voor het creëren van draagvlak voor de regelgevende en handhavende activiteiten van de gemeente wat betreft alcoholbeleid. Er wordt echter niet specifiek benoemd welke doelgroepen het betreft.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden Stichting Voorkom geeft ieder jaar voorlichting over onder andere alcohol op de middelbare scholen in de gemeente Hellendoorn. Daarnaast zullen er volgens het Preventie- en Handhavingsplan informatiebijeenkomsten over alcohol en alcoholbeleid voor diverse doelgroepen (alcoholverstrekkers, ouders, onderwijs) worden gehouden.

(Social)media Er wordt een lokale campagne opgezet met het doel om draagvlak voor de handhavende en regelgevende activiteiten te creëren.

Samenvatting gemeente Hellendoorn

Er is een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld door de gemeente Hellendoorn in mei 2014. Dit Preventie- en Handhavingsplan is gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds en betreft een integrale aanpak. Naast de doelstellingen die voortvloeien uit de Drank- en Horecawet zijn er aanvullende doelstellingen geformuleerd door de gemeente Hellendoorn. Een probleemanalyse, waar wordt aangegeven wat bij de start van de uitvoering van het Preventie- en Handhavingsplan de situatie is op het gebied van alcoholgebruik onder jongeren en dergelijke in de gemeente Hellendoorn ontbreekt echter. Daarnaast ontbreekt de beschrijving van een risicoanalyse, waarin moet worden verwezen naar een jaarlijks uit te voeren risicoanalyse waarin de concrete kenmerken van alcoholgebruik onder jongeren en alcoholgerelateerde problemen beschreven worden.

De handhavingsactiviteiten voldoen zoals vastgesteld in het Preventie- en Handhavingsplan aan

de wettelijke eisen. Hotspots zijn geïnventariseerd en op basis hiervan is een interventiestrategie bepaald. De uitvoering van de interventiestrategie zal niet volledig kunnen worden uitgevoerd in verband met een tekort aan uren, maar dit tekort is relatief beperkt. Er is sprake van een bondige verwijzing naar effectmeting en evaluatie en in 2014 is er in de gemeente Hellendoorn 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige vanwege alcoholgebruik/alcoholbezit.

De gemeente Hellendoorn heeft in de Drank- en Horecaverordening sluitingstijden en schenkingstijden van horeca en een verbod op happy hours opgenomen. Daarnaast is er al eerder in een samenwerkingsverband een hokken- en ketenbeleid opgesteld. Er is geen sprake van aanvullende regelgeving ten aanzien van terrassen.

Er wordt aandacht besteed aan educatie en communicatie over alcoholbeleid in de gemeente Hellendoorn. De maatregelen ten aanzien van educatie en communicatie zijn echter niet verder uitgewerkt. Het betreft abstracte plannen.

Gemeente Hengelo

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Hengelo heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2014 opgesteld. Opvallend is dat de gemeente Hengelo de enige gemeente is die een Preventie- en Handhavingsplan heeft opgesteld met de looptijd van 1 jaar.

Probleemanalyse Er is geen probleemanalyse opgenomen in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hengelo waarin wordt beschreven wat de situatie met betrekking tot jongeren en alcoholgebruik in de gemeente Hengelo is.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het preventiemodel van Reynolds (2003) wordt niet benoemd in het Preventie- en Handhavingsplan. In het Preventie- en Handhavingsplan wordt een integrale benadering van alcoholbeleid in de gemeente niet onderbouwd.

Beleidsdoelgroep en setting Uit de Drank- en Horecawet vloeit voort dat het Preventie- en Handhavingsplan zich richt op minderjarigen. Er worden echter geen beleidsdoelgroepen benoemd. Er wordt geen algemene setting benoemd waarop het lokale beleid zich richt.

Doelstellingen van het beleid De twee doelstellingen die voort zouden moeten vloeien uit de Drank- en Horecawet worden niet benoemd. Er wordt een algemene preventiedoelstelling en een algemene handhavingsdoelstelling beschreven. Deze zijn niet geconcretiseerd.

Risicoanalyse Er worden geen uitgebreide handhavingsacties opgericht maar er wordt gewerkt via risicoanalyses. Door wie de risicoanalyse wordt uitgevoerd en hoe vaak deze zal worden uitgevoerd wordt niet benoemd.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Nee	Ja	Ja, 1

Hotspots inventariseren Naar aanleiding van de risicoanalyse zullen hotspots worden geïnventariseerd. In samenwerking met de politie zal het beleid zich grotendeels richten op de hotspots.

Interventiestrategie bepaald Er is een handhavingsmodel opgesteld dat gebaseerd is op de APV en Drank- en Horecaverordening 2010.

Uitvoeren van interventiestrategie Er wordt geen aandacht besteed aan de uitvoering van de handhavingsstrategie.

Effectmeting en evaluatie Het Preventie- en Handhavingsplan wordt na een jaar geëvalueerd.

Boetes minderjarigen In de gemeente Hengelo is 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Nee

Sluitingstijden horeca De sluitingstijden van horeca zijn in art. 2:29 in de APV van de gemeente Hengelo bepaald.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels ten aanzien van alcoholverkoop en terrassen opgenomen.

Happy hours Er is een voor Happy hours in de gemeente Hengelo.

Hokken- en ketenbeleid Er is geen hokken- en ketenbeleid opgesteld door de gemeente Hengelo.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hengelo wordt slechts aandacht besteed aan de communicatie van de inwerkingtreding van het Preventie- en Handhavingsplan. Er wordt geen educatie of communicatieplan opgesteld richting doelgroepen. Er wordt ook geen aandacht besteed aan het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden en er is geen aandacht besteed aan het inzetten van (social) media.

Samenvatting gemeente Hengelo

De gemeente Hengelo heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2014 opgesteld. De gemeente Hengelo is de enige gemeente in Twente die een Preventie- en Handhavingsplan voor de looptijd van 1 jaar heeft vastgesteld. Er is geen probleemanalyse opgenomen in het Preventie- en Handhavingsplan. De uitgangspunten en onderbouwing van het beleid zijn niet gebaseerd op een integrale benadering of het preventiemodel van Reynolds (2003). Er worden geen beleidsdoelgroepen onderscheiden en er wordt geen algemene setting bepaald waar het beleid zich op richt. De doelstellingen van het beleid vloeien niet voort uit de Drank- en Horecawet en zijn niet geconcretiseerd (en dus niet meetbaar). Er wordt benoemd dat er risicoanalyses zullen worden uitgevoerd. Er wordt niet beschreven vanaf wanneer en hoe vaak de risicoanalyses zullen worden uitgevoerd. Ook wordt er niet bepaald wie belast is met het uitvoeren van de risicoanalyses.

Naar aanleiding van de risicoanalyse zullen hotspots worden geïnventariseerd. Er is een interventiestrategie bepaald, maar de uitvoering van de interventiestrategie is niet bepaald. Het Preventie- en Handhavingsplan wordt na een jaar geëvalueerd. In de gemeente Hengelo is 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

De sluitingstijden van de horeca zijn bepaald in de APV. Er zijn geen aanvullende regels ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen opgenomen. Er is een verbod op happy hours ingesteld in de gemeente Hengelo. Er wordt geen aandacht besteed aan hokken- en ketenbeleid.

In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Hengelo wordt slechts aandacht besteed aan de communicatie van de inwerkingtreding van het Preventie- en Handhavingsplan.

Gemeente Hof van Twente

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Hof van Twente heeft een Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet opgesteld. Hoewel de titel anders is dan het gebruikelijke “Preventie- en Handhavingsplan” is de inhoud hetzelfde.

Probleemanalyse Er wordt een overzicht gegeven van alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Hof van Twente op basis van het EMOVO onderzoek 2011/2012. Uit dit onderzoek blijkt dat er de afgelopen jaren een dalende trend is te zien van minderjarigen die alcohol drinken.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het uitgangspunt van de toezichts- en handhavingsstrategie DHW in de gemeente Hof van Twente is programmatische handhaving. “Programmatische handhaving is een methodiek om tot een meer professionele uitvoering van toezicht en handhaving te komen volgens de onderstaande beleidscyclus. Bij deze aanpak staat het verkrijgen van inzicht in het naleefgedrag centraal om vervolgens het toezicht daar in te zetten waar de regelnaleving het laagst is” (Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet gemeente Hof van Twente, p. 8, 2013). Een integrale aanpak of het preventiemodel van Reynolds (2003) staat niet centraal.

Beleidsdoelgroep en setting Er wordt geen specifieke beleidsdoelgroep benoemd. Er is geen algemene setting waarop het beleid zich richt.

Doelstellingen van het beleid De doelstellingen die zijn vastgesteld in “Integraal Horecabeleid Hof van Twente 2013” zijn veiligheid, gezondheid en eerlijke concurrentie. De doelstellingen vloeien niet voort uit de Drank- en Horecawet en zijn niet geconcretiseerd.

Risicoanalyse Er is een uitgebreide risicoanalyse beschreven in de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet. Op basis van de risicoanalyse wordt een prioriteitenlijst en hotspotkaart gemaakt.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, 2

Hotspots inventariseren Er wordt een hotspotkaart opgesteld waarin een overzicht wordt gegeven van de hotspots in de gemeente Hof van Twente. De hotspotkaart dient als basis voor de toezicht- en handhavingcontroles.

Interventiestrategie bepaald Er is een interventiebeleid vastgesteld. Dit interventiebeleid richt zich op het opheffen van overtredingen en het voorkomen van herhalende overtredingen. Er is ervoor gekozen om met name de bestuurlijke boete als wettelijk interventiemiddel in te zetten.

Uitvoeren interventiestrategie De werkwijze van de toezichthouder wordt zowel algemeen als specifiek beschreven. Via een stappenplan dat voortvloeit uit de “Toezichtcirkel” wordt nauwkeurig beschreven hoe de interventiestrategie in de praktijk moet worden uitgevoerd door de toezichthouder.

Effectmeting en evaluatie Er wordt geen aandacht besteed aan de effectmeting of evaluatie van de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet.

Boetes minderjarigen In de gemeente Hof van Twente zijn 2 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV Hof van Twente worden de sluitingstijden van horeca bepaald.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels vastgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In het Horecaconvenant “Veilig uitgaan in Hof van Twente” is een verbod op happy hours vastgesteld.

Hokken- en ketenbeleid De gemeente Hof van Twente heeft een hokken- en ketenbeleid geïmplementeerd. Het hokken en ketenbeleid “de verantwoorde keet” wordt in samenwerking met jongerenwerkers en politie geïmplementeerd.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

Er wordt geen aandacht besteed aan educatie of communicatie in de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet.

Samenvatting gemeente Hof van Twente

De gemeente Hof van Twente heeft een Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet opgesteld. Hoewel de titel anders is dan het gebruikelijke “Preventie- en Handhavingsplan” is de inhoud hetzelfde. Er wordt een overzicht gegeven van alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Hof van Twente op basis van het EMOVO onderzoek 2011/2012. Een integrale aanpak of het preventiemodel van Reynolds (2003) staat niet centraal. Er wordt geen specifieke beleidsdoelgroep benoemd. Er is geen algemene setting waarop het beleid zich richt. De doelstellingen vloeien niet voort uit de Drank- en Horecawet en zijn niet geconcretiseerd. Er is een uitgebreide risicoanalyse beschreven in de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet.

Er wordt een hotspotskaart opgesteld waarin een overzicht wordt gegeven van de hotspots in de

gemeente Hof van Twente. Er is een interventiebeleid vastgesteld. De werkwijze van de toezichthouder wordt zowel algemeen als specifiek beschreven. Er wordt geen aandacht besteed aan de effectmeting of evaluatie van de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet. In de gemeente Hof van Twente zijn 2 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol

In art. 2:29 van de APV van Hof van Twente worden de sluitingstijden van de horeca bepaald. Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen. In het Horecavenant “Veilig uitgaan in Hof van Twente” is een verbod op happy hours vastgesteld. De gemeente Hof van Twente heeft het hokken- en ketenbeleid ‘de verantwoorde keet’ geïmplementeerd.

Er wordt geen aandacht besteed aan educatie of communicatie in de Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet.

Gemeente Losser

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Losser heeft het Preventie- en Handhavingsplan verwerkt in het Drank- en Horecabeleid 2014.

Probleemanalyse Er wordt een korte probleemanalyse gegeven over alcoholgebruik onder minderjarigen in de gemeente Losser. Voor deze probleemanalyse worden gegevens van de gezondheidsmonitor GGD gebruikt. Hieruit blijkt dat het alcoholgebruik onder jeugd in 2011 is gedaald ten opzichte van alcoholgebruik van jeugd in 2003 en 2007.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het Drank- en Horecabeleid is niet gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds. Er wordt geen onderbouwing gegeven van integraal beleid.

Beleidsdoelgroep en setting De doelgroep zijn jongeren in de leeftijdscategorie 12-23 jaar. Daarnaast worden er extra doelstellingen opgesteld ten aanzien van alcoholgebruik onder jongeren in de leeftijdscategorie 13-17 jaar. Er wordt geen aandacht besteed aan de setting.

Doelstellingen van het beleid “Het belangrijkste doel van het nieuwe Drank- en Horecabeleid is het verminderen van alcoholgebruik onder jongeren en het aanpakken van alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde” (Drank- en Horecabeleid 2014 gemeente Losser, p. 15, 2014).

Vervolgens zijn er drie subdoelstellingen geformuleerd:

- “(1) Uitstellen van de leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol drinken;
- (2) Terugdringen van de hoeveelheid alcohol die wordt gebruikt door jongeren tot 18 jaar;
- (3) Het terugdringen van de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik” (Drank- en Horecabeleid 2014 gemeente Losser, p. 15, 2014). Deze doelstellingen vloeien niet voort uit de Drank- en Horecawet art. lid a.

Risicoanalyse In het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) zal jaarlijks een risicoanalyse worden opgenomen. Er is al een eerste risicoanalyse uitgevoerd in 2014.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Nee	Nee	Nee

Hotspots inventariseren Op basis van de risicoanalyse zijn hotspots geïnventariseerd. Uit de eerste risicoanalyse blijkt dat er circa 103 bedrijven zijn die alcohol verkopen. Hiervan zijn er vijf gekwalificeerd als hotspots.

Interventiestrategie “Op basis van de risicoanalyse en het overleg met de horeca zal worden ingezet op een sobere variant voor toezicht en handhaving” (Drank- en Horecabeleid gemeente Losser, p. 18, 2014).

Uitvoeren van interventiestrategie Er wordt niet nader ingegaan op de uitvoering van de interventiestrategie.

Effectmeting en evaluatie Er wordt geen aandacht besteed aan een algemene evaluatie van het Drank- en Horecabeleid.

Boetes minderjarigen De gemeente Losser heeft geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Nee	Nee

Sluitingstijden horeca De sluitingstijden van de horeca zijn bepaald in art. 2:29 in de APV van de gemeente Losser.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In het Drank- en Horecabeleid 2014 is het standpunt opgenomen om geen verbod op Happy hours op te nemen. Er zijn geen excessen ten aanzien van happy hours bekend en daarom wordt het niet nodig geacht om een verbod op happy hours in te stellen.

Hokken- en ketenbeleid Er is geen hokken- en ketenbeleid of regels ten aanzien van hokken en keten opgenomen in het Drank- en Horecabeleid 2014.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Nee	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen Er wordt aandacht besteed aan de communicatie naar de belangrijkste partijen, de directe en indirecte doelgroepen. De doelgroepen die specifiek worden benoemd zijn: horecaondernemers, verenigingen, ouders en jongeren en lokale media.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden Er wordt geen aandacht besteed aan het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden in het Drank- en Horecabeleid van de gemeente Losser.

(Social) media In de campagne zijn persberichten, persgesprekken en social media opgenomen.

Samenvatting gemeente Losser

De gemeente Losser heeft het Preventie- en Handhavingsplan verwerkt in het Drank- en Horecabeleid 2014. Er wordt een korte probleemanalyse gegeven over alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Losser. Het Drank- en Horecabeleid 2014 is niet gebaseerd op het preventiemodel van Reynolds. De doelstellingen van het beleid vloeien voort uit de Drank- en Horecawet. In het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) zal jaarlijks een risicoanalyse worden opgenomen.

Op basis van de risicoanalyse worden hotspots geïnventariseerd. Uit de eerste risicoanalyse blijkt dat er op dit moment vijf hotspots zijn in de gemeente Losser. Er is een interventiestrategie bepaald. Er wordt niet nader ingegaan op de uitvoering van de interventiestrategie. Er wordt geen aandacht besteed aan de evaluatie en effectmeting van het Drank- en Horecabeleid 2014. De gemeente Losser heeft geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

De sluitingstijden van de horeca zijn bepaald in art. 2:29 van de APV van de gemeente Losser. Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen. In het Drank- en Horecabeleid 2014 is het standpunt opgenomen om geen verbod op Happy hours op te nemen. Er is geen hokken- en ketenbeleid of regels ten aanzien van hokken en keten opgenomen in het Drank- en Horecabeleid 2014.

Er wordt aandacht besteed aan de communicatie naar de belangrijkste partijen, de directe en indirecte doelgroepen. Er wordt geen aandacht besteed aan het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden in het Drank- en Horecabeleid van de gemeente Losser. In de campagne zijn persberichten, persgesprekken en social media opgenomen.

Gemeente Oldenzaal

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Oldenzaal heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 opgesteld en voldoet daarmee aan de eis van het opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan volgens art. 42 lid a Drank- en Horecawet. De uiterste datum voor het opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan was echter 1 juli 2014. Het Preventie- en Handhavingsplan is vastgesteld na de uiterste datum.

Probleemanalyse Er wordt een overzicht gegeven van alcoholgebruik onder jongeren in Oldenzaal aan de hand van de meest recente cijfers: het E-MOVO onderzoek in 2011. Er is een dalende trend te zien in alcoholgebruik onder jongeren. De cijfers uit 2011 worden vergeleken met eerdere onderzoeken in 2007 en 2003.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Als uitgangspunt van het integrale alcoholbeleid, zoals beschreven in het Preventie- en Handhavingsplan, is het preventiemodel van Reynolds (2003).

Beleidsdoelgroep en setting De doelgroep van het beleid zijn jongeren van 10 tot 23 jaar. Daarnaast is er aandacht voor intermediaire doelgroepen, namelijk volwassenen die met deze jongeren in contact staan: ouders, leerkrachten, sporttrainers, jeugd- en jongerenwerk, winkeliers en horecamedewerkers. Als setting wordt het leefgebied van de jongeren genoemd: thuis, vrije tijd en onderwijs/werk. Per leefgebied/setting zijn er resultaten te behalen.

Doelstellingen van het beleid Op basis van art. 43 lid a Drank- en Horecawet worden drie

doelstellingen geformuleerd:

“(1) Jongeren drinken tot hun 18e jaar geen alcohol, en gaan vanaf hun 18e jaar verantwoord met alcohol om;

(2) Ouders nemen hun verantwoordelijkheid voor het voorkomen van alcoholgebruik onder de 18 jaar en voor het aanleren van verantwoord alcoholgebruik na het 18e jaar;

(3) Verstrekkers nemen hun verantwoordelijkheid in het voorkomen van alcoholgebruik onder de 18 jaar en in het verantwoord alcoholgebruik na het 18e jaar” (Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 gemeente Oldenzaal, p. 4, 2015). De bovenstaande algemene doelstellingen sluiten aan bij de doelstellingen die zijn geformuleerd in de kadernota, waarin wordt samengewerkt met de gemeenten Tubbergen en Dinkelland. In 2015 worden nieuwe onderzoeksresultaten over het alcoholgebruik van jongeren in de gemeente Oldenzaal van E-MOVO verwacht. Op basis hiervan zullen de doelstellingen verder geconcretiseerd worden.

Risicoanalyse Er wordt geen aandacht besteed aan het jaarlijks opstellen van een risicoanalyse.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Nee	Ja	Ja	Nee	Nee

Hotspots inventariseren In het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 van de gemeente Oldenzaal wordt geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots.

Interventiestrategie bepaald Uit onderzoek is gebleken dat gezondheidspreventie het meest effectief is wanneer er een interventiemix wordt ingezet. De interventiemix bestaat uit voorzieningen, voorschriften en voorlichting.

Uitvoeren van interventiestrategie Er is een volledig uitgewerkt activiteitenplan toegevoegd als bijlage van het Preventie- en Handhavingsplan. In dit activiteitenplan wordt per leefgebied (thuis, vrije tijd, onderwijs/werk) uitgewerkt welke acties zullen worden ondernomen en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de acties.

Effectmeting en evaluatie Er wordt geen aandacht besteed aan de effectmeting en evaluatie van het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 van de gemeente Oldenzaal.

Boetes minderjarigen De gemeente Oldenzaal heeft geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Nee

Sluitingstijden horeca In de Drank- en Horecaverordening uit 2013 worden de sluitingstijden van horeca geregeld.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In de Drank- en Horecaverordening gemeente Oldenzaal is een beperking op happy hours opgenomen.

Hokken- en ketenbeleid Er is in geen hokken- en ketenbeleid vastgesteld door de gemeente Oldenzaal.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Ja	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Ja		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen In het activiteitenplan is bepaald dat er gastlessen zullen worden gegeven in het voortgezet onderwijs om minderjarigen voor te lichten over alcohol. Rondom evenementen zal er informatie worden verstrekt aan organisatoren. Daarnaast zullen ouders worden geïnformeerd over het nieuwe lokale alcoholbeleid via lokale partners, zoals (sport)verenigingen en onderwijsinstellingen. Ook wordt er aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van docenten op het voortgezet onderwijs.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden In het activiteitenplan voor het leefgebied ‘thuis’ zijn de volgende plannen opgesteld: discussiebijeenkomsten ouders-kinderen organiseren, ouderavonden organiseren en infostand en spreekuur organiseren.

(Social)media In het Preventie- en Handhavingsplan is opgenomen dat rondom ‘kwetsbare momenten’ themaberichten zullen worden uitgegeven. Wanneer dit mogelijk is zal dit op regionaal niveau plaatsvinden via ‘Happy Fris’, wanneer dit niet mogelijk is zullen de themaberichten op lokaal niveau (in samenwerking met de gemeenten Tubbergen en Dinkelland) plaatsvinden.

Samenvatting gemeente Oldenzaal

De gemeente Oldenzaal heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 opgesteld. Hierin wordt een probleemanalyse gegeven over alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Oldenzaal. Het preventiemodel van Reynolds (2003) wordt gebruikt als uitgangspunt voor het integrale alcoholbeleid. De doelgroepen van het beleid zijn jongeren van 10 tot 23 jaar. Daarnaast zijn er intermediaire doelgroepen: volwassenen die in contact staan met deze jongeren. Het beleid zal zich richten op het leefgebied van de jongere: thuis, vrije tijd en onderwijs/werk. De doelstellingen van het beleid vloeien voort uit art. 43 lid a Drank- en Horecawet en sluiten aan bij de doelstellingen die zijn geformuleerd in de kadernota, in samenwerking met de gemeenten Dinkelland en Tubbergen. Er is geen aandacht besteed aan het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse.

In het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 van de gemeente Oldenzaal wordt geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots. Er is een interventiestrategie bepaald die gebaseerd is op een interventiemix. Er is een uitgewerkt activiteitenplan toegevoegd als bijlage van het Preventie- en Handhavingsplan. Er wordt geen aandacht besteed aan de effectmeting en evaluatie van het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 van de gemeente Oldenzaal. De gemeente Oldenzaal heeft geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol.

De sluitingstijden van de horeca zijn in de Drank- en Horecaverordening van de gemeente Oldenzaal geregeld. Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen. In de Drank- en Horecaverordening gemeente Oldenzaal is een beperking op happy hours opgenomen. Er is in geen hokken- en ketenbeleid vastgesteld door de gemeente Oldenzaal.

In het activiteitenplan wordt aandacht besteed aan de communicatie richting doelgroepen. In het activiteitenplan voor het leefgebied ‘thuis’ zijn de volgende plannen opgesteld:

discussiebijeenkomsten ouders-kinderen organiseren, ouderavonden organiseren en infostand en spreekuur organiseren. In het Preventie- en Handhavingsplan is opgenomen dat rondom ‘kwetsbare momenten’ themaberichten zullen worden uitgegeven.

Gemeente Rijssen-Holten

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld De gemeente Rijssen-Holten heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 vastgesteld.

Probleemanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Rijssen-Holten is geen probleemanalyse opgenomen waarin wordt beschreven wat de situatie in de gemeente Rijssen-Holten op het gebied van jongeren en alcohol.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het Preventie- en Handhavingsplan is niet gebaseerd op een duidelijke onderbouwing van het beleid. Het preventiemodel van Reynolds wordt ook niet benoemd.

Beleidsdoelgroep en setting In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Rijssen-Holten worden geen beleidsdoelgroepen onderscheiden waar het beleid zich specifiek op richt. Er wordt ook geen setting genoemd waar het beleid zich op richt.

Doelstellingen van het beleid De specifieke doelstelling die wordt genoemd is: “Alcoholgebruik in Rijssen-Holten daalt tot tenminste gemiddeld Twents niveau” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Rijssen-Holten, p. 4, 2014). Deze doelstelling vloeit niet voort uit de Drank- en Horecawet.

Risicoanalyse Er wordt benoemd dat er een risicoanalyse uitgevoerd zal worden. Er is niet bepaald op welke termijn deze risicoanalyse wordt uitgevoerd, hoe vaak de risicoanalyse wordt uitgevoerd of wie belast is met het uitvoeren van een risicoanalyse.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Nee	Ja	Ja, 1

Hotspots inventariseren Er worden geen uitgebreide handhavingsacties opgezet. De handhavingscapaciteit zal worden ingezet op hotspots. Op basis van de risicoanalyse zullen de hotspots waar de handhavingscapaciteit zich op zal richten worden bepaald.

Interventiestrategie bepaald Door het college zijn drie speerpunten bepaald voor het handhaven van de DHW: “toezicht op verkrijgbaarheid alcohol, gebruik alcohol bij evenementen en toezicht op alcoholgebruik bij paracommerciële instellingen” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Rijssen-Holten, p. 6, 2014). Er zullen steekproefsgewijs acties worden uitgevoerd. De acties die worden benoemd zijn leeftijdsgrenscontroles, vergunning controle, verkrijgbaarheid c.q. verkoopverboden, uitvoeren mystery guestonderzoek. Daarnaast zal er ook aandacht worden besteed aan Alcohalt en indirect toezicht en is er aandacht voor de taken van de politie.

Uitvoeren van interventiestrategie Er wordt geen aandacht besteed aan de uitvoering van de interventiestrategie. Er is geen stappenplan o.i.d. opgesteld voor de toezichthouders waarin wordt

bepaald hoe zij in de praktijk moeten handelen.

Effectmeting en evaluatie “Het jaar 2014 zal daarbij gezien worden als een leerjaar. 2015 is het spiegeljaar, waarin een 0-meting uitgevoerd wordt. In 2016 zal er een evaluatie plaatsvinden, waarbij bekeken wordt of er nieuwe inzichten zijn en of dit plan bijgesteld moet worden” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Rijssen-Holten, p. 7, 2014).

Boetes minderjarigen De gemeente Rijssen-Holten heeft 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV gemeente Rijssen-Holten worden de sluitingstijden van de horeca vastgesteld.

Terrassen Er wordt geen aanvullende regeling getroffen voor alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In art. 6 Drank- en Horecaverordening gemeente Rijssen-Holten is een verbod op happy hours opgenomen.

Hokken- en ketenbeleid In 2008 is het “Ketenbeleid Rijssen-Holten” opgesteld met daarin beleidsregels voor een verantwoord keetgebruik.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Rijssen-Holten is geen aandacht besteed aan de communicatie of educatie van doelgroepen om het draagvlak van het lokale horecabeleid te vergroten. Er wordt ook geen aandacht besteed aan de inzet van (social) media.

Samenvatting gemeente Rijssen-Holten

De gemeente Rijssen-Holten heeft het Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 vastgesteld. Hierin is geen probleemanalyse opgenomen. Het Preventie- en Handhavingsplan is niet gebaseerd op een duidelijke onderbouwing van het beleid. Er worden geen beleidsdoelgroepen of setting bepaald waarop het beleid zich zal richten. De doelstelling van het Preventie- en Handhavingsplan vloeit niet voort uit de Drank- en Horecawet. Er wordt benoemd dat er een risicoanalyse uitgevoerd zal worden, maar dit is niet verder uitgewerkt. Hoewel er wel een Preventie- en Handhavingsplan is opgesteld, is deze niet volledig en niet uitgewerkt.

Op basis van de risicoanalyse zullen de hotspots waar de handhavingscapaciteit zich op zal richten worden bepaald. Door het college zijn drie speerpunten bepaald voor het handhaven van de DHW: “toezicht op verkrijgbaarheid alcohol, gebruik alcohol bij evenementen en toezicht op alcoholgebruik bij paracommerciële instellingen” (Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 gemeente Rijssen-Holten, p. 6, 2014). Er wordt geen aandacht besteed aan de uitvoering van de

interventiestrategie. In 2015 zal een 0-meting worden uitgevoerd. Vanaf 2016 zal het Preventie- en Handhavingsplan worden geëvalueerd. De gemeente Rijssen-Holten heeft 1 boete uitgedeeld aan een minderjarige vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

In art. 2:29 APV gemeente Rijssen-Holten worden de sluitingstijden van de horeca vastgesteld. Er wordt geen aanvullende regeling getroffen voor alcoholverkoop op terrassen. In art. 6 Drank- en Horecaverordening gemeente Rijssen-Holten is een verbod op happy hours opgenomen. In 2008 is het “Ketenbeleid Rijssen-Holten” opgesteld met daarin beleidsregels voor een verantwoord keetgebruik.

In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Rijssen-Holten is geen aandacht besteed aan de communicatie of educatie van doelgroepen om het draagvlak van het lokale horecabeleid te vergroten. Er wordt ook geen aandacht besteed aan de inzet van (social) media.

Gemeente Tubbergen

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

Preventie- en Handhavingsplan Het Preventie- en Handhavingsplan is op 2 maart 2015 vastgesteld door de gemeente Tubbergen. Met het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 wordt aan de verplichting die voortvloeit uit de Drank- en Horecawet voldaan. De uiterste datum voor het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan was echter 1 juli 2014.

Probleemanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan wordt een probleemanalyse gegeven over jongeren en alcohol in het algemeen en jongeren en alcohol in de gemeente Tubbergen. In de afgelopen vier jaar zijn in de gemeente Tubbergen vijf onderzoeken uitgevoerd die betrekking hebben op jongeren en alcohol. Resultaten uit deze onderzoeken worden onder meer vergeleken met het gemiddelde resultaat in Twente. Uit onderzoek blijkt onder meer dat 60% van de jongeren uit groep 8 wel eens alcohol heeft gedronken. In de regio Twente is dit 54%.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid In het Preventie- en Handhavingsplan staat een integrale beleidsvisie centraal. Het preventiemodel van Reynolds (2003) vormt het uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid in de gemeente Tubbergen.

Beleidsdoelgroep en setting Het Preventie- en Handhavingsplan richt zich op jongeren in de leeftijd van 10 tot 25 jaar. Er wordt extra aandacht besteed aan jongeren van 11 tot 18 jaar en hun ouders. Een onderdeel van het beleidsplan bestaat uit het creëren van draagvlak in de samenleving voor het lokale alcoholbeleid. Het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente richt zich op “vindplekken”, omdat jongeren te bereiken zijn via deze “vindplekken”. De volgende vindplekken worden genoemd: thuis (ouders), school, vrije tijd (o.a. sport- en jongerenverenigingen, horecagelegenheden en evenementen).

Doelstellingen van het beleid In het Preventie- en Handhavingsplan zijn zes algemene doelstellingen geformuleerd:

- “(1) Jongeren tot 18 jaar drinken geen alcohol;
- (2) Jongeren gaan vanaf 18 jaar verantwoord met alcohol om;
- (3) Ouders nemen hun verantwoordelijkheid met betrekking tot het voorkomen van drinken van alcohol door hun kind/kinderen onder de 18 jaar en voor het aanleren van verantwoord alcoholgebruik vanaf het 18^e jaar;
- (4) Verstrekking van alcohol nemen hun verantwoordelijkheid in het voorkomen van drinken van

alcohol door jongeren onder de 18 jaar en in het verantwoord alcoholgebruik vanaf het 18^e jaar;

(5) Actief communiceren over alcohol in zijn algemeenheid en specifiek over preventie- en/of handhavingsacties;

(6) Jongerenketen gezonder en veiliger maken” (Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 Gemeente Tubbergen, p. 12, 2015).

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken zijn enkele speerpunten bepaald: “evenementen, hokken en keten, kamperen op eigen terrein, deskundigheidsbevordering/vroegsignalering, onderwijs en Happy Fris (regionaal)” (Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 Gemeente Tubbergen, p. 12, 2015).

Risicoanalyse Er wordt geen aandacht besteed aan het jaarlijks opstellen van een risicoanalyse.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Nee	Ja	Ja	Ja	Ja, 9

Hotspots inventariseren Op basis van ervaringen van toezichthouders tijdens de controle van de DHW is er een plan vastgesteld dat gericht is op het handhaven van alcoholbeleid in onder andere horecabedrijven, (sport)verenigingen en evenementen. Er zijn echter geen concrete “hotspots” geïntroduceerd.

Interventiestrategie bepaald Er is een Interventiebeleid DHW bepaald. In geval van overtreding handelt de burgemeester conform het Interventiebeleid DHW.

Uitvoeren van interventiestrategie Er wordt aandacht besteed aan de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd. Bij de uitvoering van de interventiestrategie wordt samengewerkt met de gemeente Oldenzaal en de gemeente Dinkelland. Daarnaast wordt er een rol weggelegd voor alcoholverstrekkers.

Effectmeting en evaluatie Het Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017 zal jaarlijks worden geëvalueerd. Naar aanleiding van de evaluatie kunnen wijzigingen worden doorgevoerd voor het volgende jaar. Het college van B&W en de gemeenteraad zullen hierover worden geïnformeerd.

Boetes minderjarigen In de gemeente Tubbergen zijn 9 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol. De gemeente Tubbergen heeft daarmee het grootste aantal boetes aan minderjarigen uitgedeeld in Twente.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Nee	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 en art. 2:30 van de APV Gemeente Tubbergen worden sluitingstijden van horeca en afwijkingen van deze sluitingstijden geregeld.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels over terrassen vastgesteld.

Happy hours Zowel in de APV, de Drank- en Horecaverordening en het Preventie- en Handhavingsplan worden geen aanvullende regels gesteld ten aanzien van “happy hours”.

Hokken- en ketenbeleid In de gemeente Tubbergen zijn een behoorlijk aantal jongerenketen. De gemeente Tubbergen besteedt dan ook aandacht aan hokken en keten. Plattelands Jongeren Overijssel heeft een plan ingediend die zich richt op het preventieve aspect.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Ja	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Ja		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen De gemeente Tubbergen richt zich ten aanzien van communicatie op de omgeving van jongeren. Het gaat hierbij met name om ouders, onderwijs, sport- en jeugdverenigingen en horeca. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de communicatie naar jongeren/minderjarigen zelf.

Debatavonden, studiedagen, informatieavonden Eén van de specifieke punten waar de gemeente Tubbergen op in wil zetten met betrekking tot communicatie is gesprekken met of bijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en organisaties.

(Social) media Social media zal worden ingezet voor de communicatie over het lokale alcoholbeleid en de schadelijke effecten van alcoholgebruik. Daarnaast zullen er op kwetsbare momenten (carnaval, zomerfeesten) themaberichten worden verspreid in nieuwsbrieven van scholen, huis-aan-huisbladen websites van de gemeente, scholen en (sport)verenigingen. Ook zal de pers actief ingeschakeld worden. Er zullen persberichten worden verstuurd over komende of uitgevoerde interventies en resultaten van uitgevoerde onderzoeken.

Samenvatting gemeente Tubbergen

De gemeente Tubbergen heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld met daarin opgenomen een uitgebreide probleemanalyse, uitgangspunten en onderbouwing van beleid, beleidsdoelgroep en setting en doelstellingen. Een risicoanalyse waarbij inzicht wordt verkregen in de concrete kenmerken van locaties waar minderjarigen drinken ontbreekt echter.

De gemeente heeft een interventiestrategie bepaald en ook aandacht besteed aan de uitvoering van deze interventiestrategie. Jaarlijks zal het Preventie- en Handhavingsplan worden geëvalueerd. Er is geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots. De gemeente Tubbergen heeft 9 boetes uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol. De gemeente Tubbergen heeft hiermee de meeste boetes uitgedeeld in Twente.

Sluitingstijden van horeca zijn geregeld in de APV. Er zijn geen aanvullende regels opgenomen die betrekking hebben op terrassen of happy hours. De gemeente Tubbergen heeft in samenwerking met onder meer Plattelands Jongeren Overijssel een plan opgesteld ten aanzien van hokken en keten.

In het Preventie- en Handhavingsplan van gemeente Tubbergen is aandacht besteed aan de communicatie naar doelgroepen, debatavonden, studiedagen en informatieavonden en (social) media. Het communicatie gedeelte is relatief uitgebreid.

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee

Preventie- en Handhavingsplan bepaald De gemeente Twenterand heeft in 2014 de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid opgesteld. Het Preventie- en Handhavingsplan is geïntegreerd in de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid. De Kadernota is vastgesteld op 1 oktober 2014. Hiermee is de uiterlijke datum voor het opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan, 1 juli 2014, overschreden.

Probleemanalyse Er is een probleemanalyse opgesteld waarin het alcoholgebruik onder jongeren in Twenterand wordt geanalyseerd. Uit de analyse blijkt dat het alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Twenterand niet alarmerend hoog is, maar dat de groep die excessief alcohol gebruikt wel erg hoog is. Uit de probleemanalyse blijkt dat 20% van de jongeren in de gemeente Twenterand meer drinkt dan 15 glazen alcohol per week.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid Het alcoholbeleid van de gemeente Twenterand is gebaseerd op preventie, hulpverlening en repressie. Op basis van aanbevelingen van eerdere onderzoeken naar alcoholbeleidsdocumenten die werden opgesteld door de gemeente Twenterand is ervoor gekozen om nadrukkelijk een integrale benadering te hanteren. Het preventiemodel van Reynolds staat echter niet centraal.

Beleidsdoelgroep en setting De doelgroep van het integrale beleid zijn jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar. De setting van het beleid is: basisscholen en voortgezet onderwijs, jongeren en jongvolwassenen en sportverenigingen.

Doelstellingen van het beleid De hoofddoelstelling van de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid is: “Het voorkomen van overlast als gevolg van drugs- en drankgebruik en het beheersen en verminderen van gezondheids- en sociale schade als gevolg van drugs- en drankgebruik” (Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid gemeente Twenterand, p. 3, 2014). Op grond van de hoofddoelstelling zijn enkele subdoelstellingen geformuleerd:

“(1) Voorkomen / ontmoedigen van drugs- en alcoholgebruik bij de jeugd van 0-23 jaar;
 (2) Geen drankgebruik bij jeugd onder de 18;
 (3) Geen softdrugsgebruik door jeugd onder de achttien jaar
 (4) Tegengaan van overlast in de openbare ruimte als gevolg van alcohol en drugsgebruik
 (5) Bieden van hulpverlening op maat aan verslaafden en hun omgeving
 (6) Bewustwording onder ouders ten aanzien van drugs- en alcoholgebruik” (Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid gemeente Twenterand, p. 3, 2014). De doelstellingen zijn gebaseerd op art. 43 lid a Drank- en Horecawet.

Risicoanalyse Er wordt geen aandacht besteed aan het opstellen van een jaarlijkse risicoanalyse.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Nee	Ja	Ja	Ja	Ja, 2

Hotspots inventariseren Er wordt geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots.

Interventiestrategie bepaald In het Alcohol- en Horecasanctiebeleid van de WT4 gemeenten (gemeenten Hellendoorn, gemeente Twenterand, gemeente Rijssen-Holten en gemeente Wierden) worden de uitgangspunten voor het handhavingsbeleid vastgesteld. Hierbij staat centraal het volgende uitgangspunt centraal: “Bij het constateren van overtredingen van wet- en regelgeving wordt als algemeen uitgangspunt gesteld, dat er in beginsel altijd tegen overtredingen wordt opgetreden” (WT-4 Alcohol- en Horecasanctiebeleid, p.3, 2014). Vervolgens worden er enkele specifieke uitgangspunten voor het handhavend optreden bepaald. De gemeente past dit handhavingsbeleid niet aan in het Preventie- en Handhavingsplan.

Uitvoeren interventiestrategie De gemeente Twenterand heeft in 2014 het Alcohol- en Horecasanctiebeleid vastgesteld. Hierin worden de sancties voor de overtreding van de Drank- en Horecawet beschreven. Het Alcohol- en Horecasanctiebeleid is toegevoegd aan de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid.

Effectmeting en evaluatie De Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid heeft een meerjarig karakter. Er is echter geen expliciet tijdspad gebonden aan de Kadernota. Over de voortgang zal jaarlijks worden gerapporteerd.

Boetes minderjarigen De gemeente Twenterand heeft 2 boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Nee

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV gemeente Twenterand zijn de sluitingstijden van de horeca geregeld.

Terrassen Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen.

Happy hours In art. 6 Drank- en Horecaverordening gemeente Twenterand is een verbod op happy hours opgenomen.

Hokken- en ketenbeleid “Tot op heden heeft de gemeente het uitgangspunt gehanteerd dat er geen ‘heksenjacht’ wordt gehouden op keten en hokken. Er werd alleen opgetreden tegen keten en hokken die overlast veroorzaken en/of aangemerkt kunnen worden als (para)commerciële illegale horeca” (Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid gemeente Twenterand, p.23, 2014). De gemeente Twenterand heeft geen apart hokken- en ketenbeleid opgesteld voor een verantwoorde keet.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Nee	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Nee	Nee	Nee
Alcoholverstrekkers	Nee		
Ouders	Nee		
Onderwijs/scholen	Nee		
(Sport)verenigingen	Nee		

Er wordt in de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid geen aandacht besteed aan de communicatie

richting doelgroepen, het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden of het inzetten van (social) media om draagvlak te creëren voor het lokale alcoholbeleid.

Samenvatting gemeente Twenterand

Het Preventie- en Handhavingsplan is geïntegreerd in de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid. Er is een probleemanalyse opgesteld waarin het alcoholgebruik onder jongeren in Twenterand wordt geanalyseerd. Het preventiemodel van Reynolds staat echter niet centraal. De doelgroep van het integrale beleid zijn jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar. De setting van het beleid is: basisscholen en voortgezet onderwijs, jongeren en jongvolwassenen en sportverenigingen. De doelstellingen zijn gebaseerd op art. 43 lid a Drank- en Horecawet. Er wordt geen aandacht besteed aan het opstellen van een jaarlijkse risicoanalyse.

Er wordt geen aandacht besteed aan het inventariseren van hotspots. In het Alcohol- en Horecasanctiebeleid van de WT4 gemeenten (gemeenten Hellendoorn, gemeente Twenterand, gemeente Rijssen-Holten en gemeente Wierden) worden de uitgangspunten voor het handhavingsbeleid vastgesteld. De gemeente Twenterand heeft in 2014 het Alcohol- en Horecasanctiebeleid vastgesteld. Hierin worden de sancties voor de overtreding van de Drank- en Horecawet beschreven. Over de voortgang van de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid zal jaarlijks worden gerapporteerd. De gemeente Twenterand heeft 2 boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

In art. 2:29 APV gemeente Twenterand zijn de sluitingstijden van de horeca geregeld. Er zijn geen aanvullende regels opgesteld ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen. In art. 6 Drank- en Horecaverordening gemeente Twenterand is een verbod op happy hours opgenomen. De gemeente Twenterand heeft geen apart hokken- en ketenbeleid opgesteld voor een verantwoorde keet.

Er wordt in de Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid geen aandacht besteed aan de communicatie richting doelgroepen, het organiseren van debatavonden, studiedagen of informatieavonden of het inzetten van (social) media om draagvlak te creëren voor het lokale alcoholbeleid.

Gemeente Wierden

1. Volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

Preventie- en Handhavingsplan opgesteld	Probleemanalyse	Uitgangspunten en onderbouwing van beleid	Beleidsdoelgroep en setting	Doelstellingen van het beleid	Risicoanalyse
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Preventie- en Handhavingsplan De gemeente Wierden heeft in augustus 2014 een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld voor de periode 2015-2018. Daarmee voldoet de gemeente Wierden aan het opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan. Opgemerkt moet worden dat het Preventie- en Handhavingsplan door de gemeente Wierden later is vastgesteld dan de uiterlijke datum volgens de Drank- en Horecawet, namelijk 1 juli 2014.

Probleemanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan wordt ingegaan op de situatie met betrekking tot jongeren en alcohol bij start van de implementatie van het vernieuwde alcoholbeleid. Uit onderzoek van de GGD blijkt dat het alcoholgebruik onder volwassenen in de gemeente Wierden hoger ligt dan gemiddeld en dat het alcoholgebruik onder jongeren ook hoog is.

Uitgangspunten en onderbouwing van beleid In het Preventie- en Handhavingsplan wordt benoemd dat een integrale benadering van de problematiek rondom alcohol een cruciaal kenmerk is

van effectief alcoholbeleid. Een integrale aanpak staat in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Wierden dan ook centraal. Het uitgangspunt van het Preventie- en Handhavingsplan is het preventiemodel van Reynolds (2003). Er wordt uitgebreid ingegaan op de verschillende beleidspijlers: handhaving, regelgeving en educatie.

Beleidsdoelgroep en setting In het Preventie- en Handhavingsplan worden twee leeftijdsgroepen nadrukkelijk onderscheiden. Ten eerste de leeftijdsgroep tot 18 jaar, waarbij de gemeente zich richt op preventie van alcoholgebruik. Ten tweede de leeftijdsgroep van 18 tot 23 jaar, waar de gemeente zich richt op alcoholmatiging. Er is gekozen voor deze twee categorieën omdat alcoholgebruik onder de 18 jaar wettelijk verboden is en omdat de hersenontwikkeling van jongeren nog in volle gang is tot 23 jaar. De setting waar de gemeente zich op richt zijn alle partijen die een rol spelen in de opvoeding van kinderen. De partijen die worden genoemd door de gemeente zijn: ouders, school, sport, horeca, supermarkt, slijterij en de gemeente.

Doelstellingen van het beleid Er worden drie doelstellingen benoemd waar de gemeente zich specifiek op wil richten:

- “(1) 0% van de jongeren onder de 18 gebruikt nog alcohol in 2018
- (2) Het gebruik van alcohol tussen de 18 en 23 jaar terugbrengen met 25% in 2018
- (3) Jongeren tussen de 18 en 23 jaar drinken met mate en weten verantwoord om te gaan met alcoholgebruik” (Preventie- en Handhavingsplan gemeente Wierden, p.4, 2014). Als vervolg op deze doelstellingen worden concreet te behalen doelstellingen geformuleerd, te weten:

- “- Erkenning bij de ouders krijgen dat kinderen te veel alcohol drinken;
- Bewustwording bij ouders en jongeren dat overmatig alcoholgebruik op jonge leeftijd schadelijke gevolgen heeft voor de gezondheid;
- Beïnvloeding van de alcoholvriendelijke omgeving van de jongeren;
- Beschikbaarheid alcohol onder de 18 aanpakken door concrete afspraken te maken;
- Toezicht naleving wetgeving
- Kwetsbare jongeren met beginnende alcoholproblematiek worden in allerlei settings vroegtijdig gesignaleerd. Waar nodig verwijzing en begeleiding” (Preventie- en Handhavingsplan gemeente Wierden, p.4, 2014).

Door de bovengenoemde doelstellingen te behalen tracht de gemeente om ook aanvullende doelstellingen te bereiken, namelijk “betere schoolprestaties, minder overlast horeca en verstoringen openbare orde, meer verkeersveiligheid en minder kans op verslaving op latere leeftijd” (Preventie en Handhavingsplan gemeente Wierden, pp. 4-5, 2014).

Risicoanalyse In het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Wierden wordt aandacht besteed aan het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse. De risicoanalyse zal jaarlijks worden uitgevoerd door de op te richten Actiegroep Alcoholbeleid Jeugd tot 23 jaar. Het accent van de risicoanalyse zal liggen op het identificeren van ‘hotspots’.

2. Handhaving

Hotspots inventariseren	Interventiestrategie bepaald	Uitvoeren van interventiestrategie	Effectmeting en evaluatie	Boetes minderjarigen Ja/Nee Hoeveel
Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

Hotspots inventariseren De risicoanalyse zal ieder jaar in ‘hotspots’ in de gemeente Wierden in kaart brengen. De gemeente Wierden streeft naar een cultuurverandering met als uitgangspunt onder andere de focus op hotspots.

Interventiestrategie bepaald De gemeente Wierden heeft via het Preventie- en Handhavingsplan een interventiestrategie vastgesteld. Het Preventie- en Handhavingsplan is gebaseerd

op het preventiemodel van Reynolds (2003), waarbij de nadruk zal liggen op preventie. De gemeente Wierden heeft in vrijwel alle preventieve acties een coördinerende rol.

Uitvoeren van interventiestrategie In het plan van aanpak wordt in het hoofdstuk preventieve acties zeer gedetailleerd beschreven hoe preventieve acties moeten worden uitgevoerd. Hier wordt onder andere aandacht besteed aan samenwerking, verantwoordelijkheden en budget.

Effectmeting en evaluatie De Actiegroep Alcoholbeleid Jeugd tot 23 jaar zal jaarlijks de uitgevoerde activiteiten naar aanleiding van het Preventie- en Handhavingsplan en de risicoanalyse evalueren. Naar aanleiding van deze evaluatie is het mogelijk dat acties worden bijgesteld. De beleidsmedewerker jeugd van de gemeente Wierden legt namens de Actiegroep Alcoholbeleid Jeugd tot 23 jaar verantwoording af aan het college.

Boetes minderjarigen Er zijn in de gemeente Wierden nog geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol.

3. Regelgeving

Sluitingstijden horeca	Terrassen	Happy hours	Hokken- en ketenbeleid
Ja	Nee	Ja	Ja

Sluitingstijden horeca In art. 2:29 APV gemeente Wierden zijn de sluitingstijden voor openbare inrichtingen geregeld.

Terrassen In art. 2:28a APV gemeente Wierden is er sprake van nadere regelgeving met betrekking van terrassen. Er worden echter geen nadere regels gesteld aan alcoholgebruik/taps en terrassen.

Happy Hours Art. 6 Drank- en Horecaverordening gemeente Wierden stelt: “Het is verboden in een horecalokaleiteit of op een terras bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die daar gewoonlijk wordt gevraagd”. In art. 6 Drank- en Horecaverordening is dus een verbod op Happy Hours ingesteld.

Hokken en keten In het Preventie- en Handhavingsplan wordt uitgebreid aandacht besteed aan hokken en keten. Het gezond maken van hokken en keten is één van de uitgewerkte preventieve acties. Het doel van deze acties is het creëren van veilige hokken en keten. In samenwerking met ouders, politie, brandweer en jeugdwerk tracht de gemeente Wierden dit te bereiken. Om deze doelstelling te bereiken is jaarlijks €5000 begroot.

4. Educatie en communicatie

Communicatie doelgroepen	Ja	Debatavonden, studiedagen, informatieavonden	(Social) media
Minderjarigen	Ja	Ja	Ja
Alcoholverstrekkers	Ja		
Ouders	Ja		
Onderwijs/scholen	Ja		
(Sport)verenigingen	Ja		

Communicatie doelgroepen In het Preventie- en Handhavingsplan staat de directe omgeving van de minderjarige centraal. Alle partijen die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen worden betrokken. De gemeente benoemt zelf ouders, school, (sport)verenigingen, horeca, supermarkt, slijterij en de gemeente. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan minderjarigen zelf. De aanpak van de

gemeente Wierden zal zich de eerste jaren met name richten op overtuigen, regels stellen, voorlichting geven en handhaving.

Debatavonden, studiedagen en informatieavonden “Ouders als belangrijkste beïnvloeding” is een van de preventieve acties. Verschillende onderzoeken ondersteunen de stelling dat ouders het meeste invloed hebben op het gezondheidsgedrag van kinderen. Het doel van “Ouders als belangrijkste beïnvloeding” is dan ook het voorlichten van ouders en bewustwording van hun invloed. In het kader van “Ouders als belangrijkste beïnvloeding” worden ouders betrokken bij Haltafdoening Alcohol. Daarnaast bestaat de preventieve actie uit de organisatie van ouderavonden (zowel basis- als voortgezet onderwijs), weerbaarheidstrainingen bij kinderen en voorlichting over alcoholpreventie aan ouders.

(Social) media Er is geen social media plan opgesteld in het Preventie- en Handhavingsplan. Wel is er aandacht geschonken aan een reclamebeperking voor alcohol. Hiermee wordt getracht om de marketing van alcohol zoveel mogelijk terug te dringen. Hoewel er geen social media plan is opgesteld, is er wel een plan opgesteld ten aanzien van reclame over alcohol met het doel om de marketing van alcohol terug te dringen.

Samenvatting gemeente Wierden

De gemeente Wierden heeft een Preventie- en Handhavingsplan opgesteld die aan bovenstaande eisen voldoet. Het Preventie- en Handhavingsplan is op de punten probleemanalyse, uitgangspunten en onderbouwing van beleid, beleidsdoelgroep en setting, doelstellingen van het beleid en risico gedetailleerd en duidelijk uitgewerkt.

De theorie met betrekking tot handhaving is goed uitgewerkt in het Preventie- en Handhavingsplan van de gemeente Wierden. In de praktijk zijn er echter nog geen boetes uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het consumeren of bezitten van alcohol.

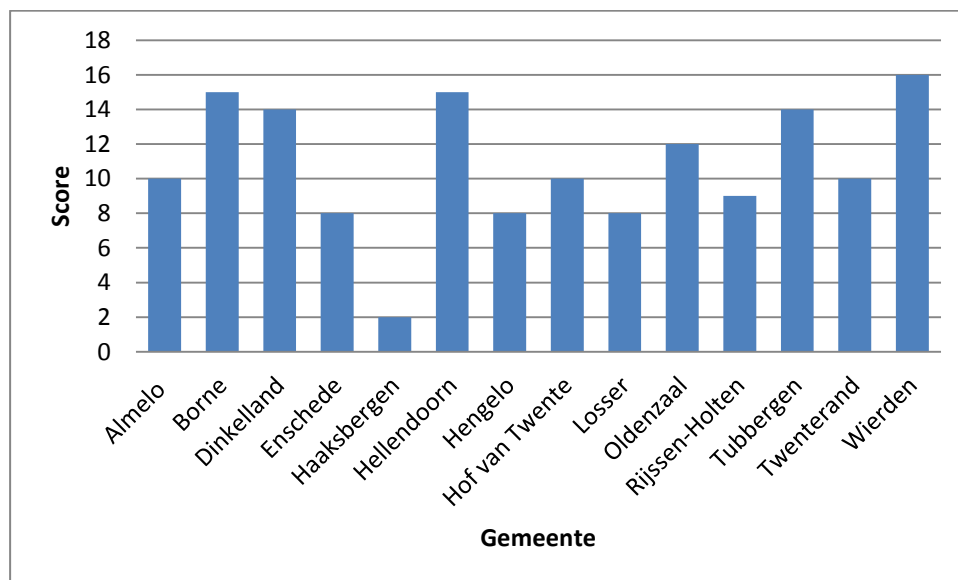
De gemeente Wierden heeft aanvullende regelgeving geformuleerd in de APV en de Drank- en Horecaverordening. Aanvullende regels betreffen sluitingstijden van de horeca, daarnaast is er een verbod op Happy hours in de gemeente. Ook is er een zeer uitgebreid plan om de hokken en keten problematiek in de gemeente Wierden tegen te gaan. Er zijn geen aanvullende regels opgesteld voor het gebruik van alcohol en taps op terrassen.

In het Preventie- en Handhavingsplan wordt er veel aandacht besteed aan samenwerking met externe partijen die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen op het gebied van alcohol. Naar aanleiding van het Preventie- en Handhavingsplan zullen onder meer ouderavonden en weerbaarheidstrainingen worden georganiseerd. Er is geen social media plan opgesteld, maar er wordt wel aandacht besteed aan een reclamebeperking voor alcohol met als doel om marketing van alcohol terug te dringen.

Analyse

Totale resultaten

De implementatie van alcoholbeleid van de gemeenten is getoetst aan de hand van vier categorieën: volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan, handhaving, regelgeving en educatie/communicatie. In totaal is het lokale alcoholbeleid van de gemeenten beoordeeld op 18 punten, verdeeld over de vier categorieën.

Figuur 4: Totale score implementatie alcoholbeleid

In de bovenstaande figuur is een overzicht gegeven van de totale scores van de gemeenten. De gemiddelde totale score van alle Twentse gemeenten is 10,8. De gemeenten Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden scoren bovengemiddeld. De gemeente Wierden heeft het hoogst gescoord. De gemeenten Almelo, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Rijssen-Holten en Twenterand scoren lager dan gemiddeld. Daarbij moet worden opgemerkt dat de gemeente Haaksbergen geen Preventie- en Handhavingsplan heeft opgesteld. Hieruit vloeit een extreem lage score voort.

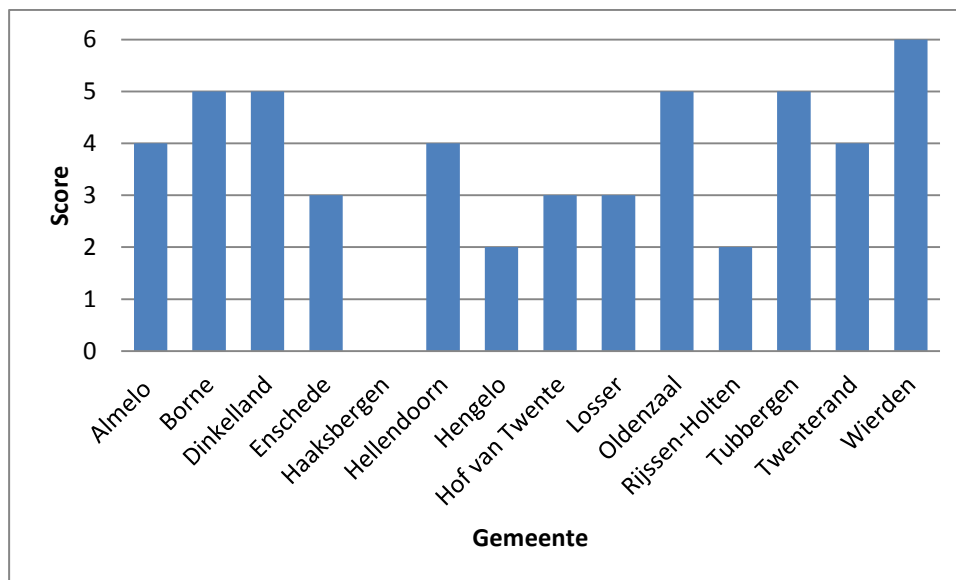
Opvallend is dat alle grotere, stedelijke gemeenten (gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede) lager dan gemiddeld scoren. De gemiddelde totale score van de implementatie van alcoholbeleid in de grotere, stedelijke gemeenten is 8,67. De gemiddelde totale score van de implementatie van alcoholbeleid in kleinere, landelijke gemeenten is 11,36. Hieruit blijkt dat de grotere, stedelijke gemeenten een lagere totale score van de implementatie van alcoholbeleid behalen dan de gemiddelde score voor de implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten. Daarnaast blijkt dat kleinere, landelijke gemeenten een hogere totale score behalen voor de implementatie van alcoholbeleid dan de gemiddelde score. Hierbij moet worden opgemerkt dat onder de grotere, stedelijke gemeenten drie gemeenten zijn gecategoriseerd, tegenover elf kleinere, landelijke gemeenten.

De gemiddelde totale score wat betreft de implementatie van alcoholbeleid in gemeenten met een relatief klein deel minderjarigen is 9,78. De gemiddelde totale score wat betreft de implementatie van alcoholbeleid in gemeenten met een relatief groot deel minderjarigen is 12,6. Hieruit blijkt dat gemeenten met een relatief klein deel minderjarigen een lagere totale score behalen dan gemiddeld en dat gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen een hogere totale score behalen dan gemiddeld.

Tot slot kan worden opgemerkt dat het opvallend is dat vijf van de zes gemeenten die bovengemiddeld

scoren betrokken zijn in een samenwerkingsverband. De gemeenten Tubbergen, Dinkelland en Oldenzaal werken samen aan de implementatie van alcoholbeleid. De gemeenten Hellendoorn en Wierden implementeren het alcoholbeleid ook via een samenwerkingsverband met de gemeenten Rijssen-Holten en Hof van Twente. Deze laatstgenoemde gemeenten scoren echter wel lager dan gemiddeld, al ligt de score van de gemeente Hof van Twente niet ver beneden het gemiddelde. De gemeente Borne is de enige gemeente die niet betrokken is in een samenwerkingsverband met andere gemeenten om het vernieuwde alcoholbeleid te implementeren.

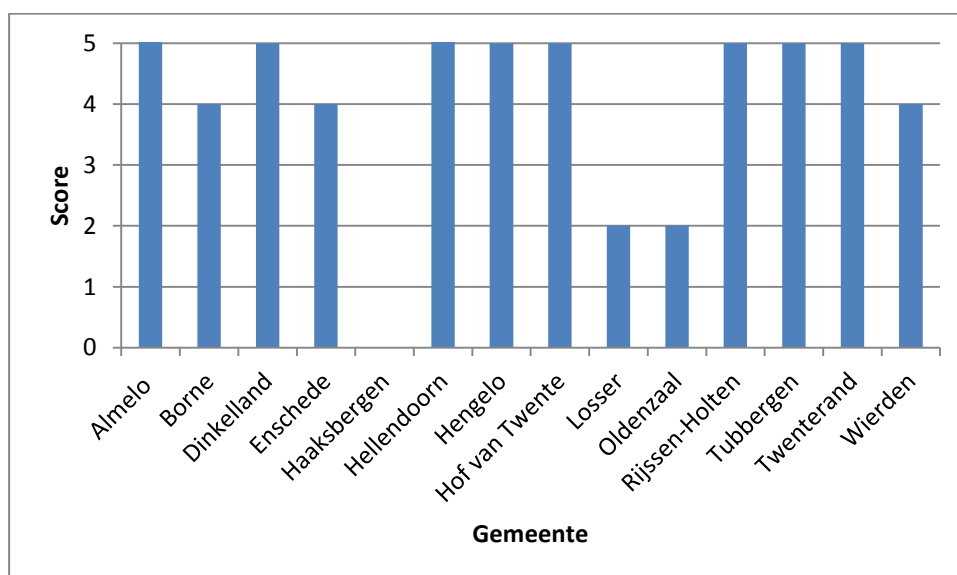
Resultaten Kwaliteit en volledigheid Preventie- en Handhavingsplan

Figuur 5: Resultaten volledigheid en kwaliteit Preventie- en Handhavingsplan

De volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan is beoordeeld op 6 punten. De gemiddelde score van alle Twentse gemeenten wat betreft de volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan is 3,6. De gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden scoren bovengemiddeld. De gemeenten Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Rijssen-Holten scoren lager dan gemiddeld. De gemeente Wierden is de enige gemeente die volledig scoort en dus voldoet aan alle gestelde volledigheids- en kwaliteitseisen. De gemeente Haaksbergen heeft 0 punten gescoord vanwege het niet opstellen van een Preventie- en Handhavingsplan. Opvallend is dat veel gemeenten niet voldoen aan de volledigheids- en kwaliteitseisen die zijn gesteld en dat er gemiddeld op slechts 3,6 punten van de 6 punten wordt gescoord. Hierbij moet worden opgemerkt dat de score van de gemeente Haaksbergen een invloed zal uitoefenen op de gemiddelde score wat betreft de volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan in Twentse gemeenten. Zoals in bovenstaande figuur is te zien, zijn er echter opvallend veel gemeenten waarvan de volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan zeer matig is.

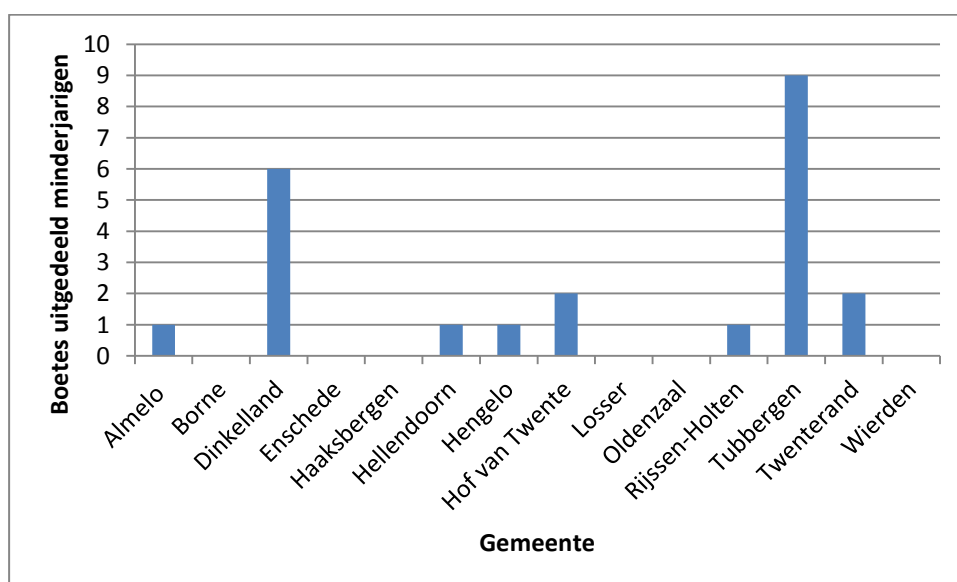
Resultaten Handhaving

Figuur 6: Resultaten handhaving

Uit de bovenstaande figuur is af te lezen dat de helft van de gemeenten maximaal scoort op het gebied van handhaving. De gemeenten Haaksbergen, Losser en Oldenzaal scoren aanzienlijk lager. De handhaving werd beoordeeld op vijf punten. Via vier punten werd met name beoordeeld in hoeverre het handhavingsplan was uitgewerkt in het Preventie- en Handhavingsplan. Via het vijfde punt werd geanalyseerd in hoeverre gemeenten boetes hebben uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol. Deze hoeveelheid boetes wordt weergegeven in de onderstaande grafiek.

Resultaten boetes uitgedeeld aan minderjarigen

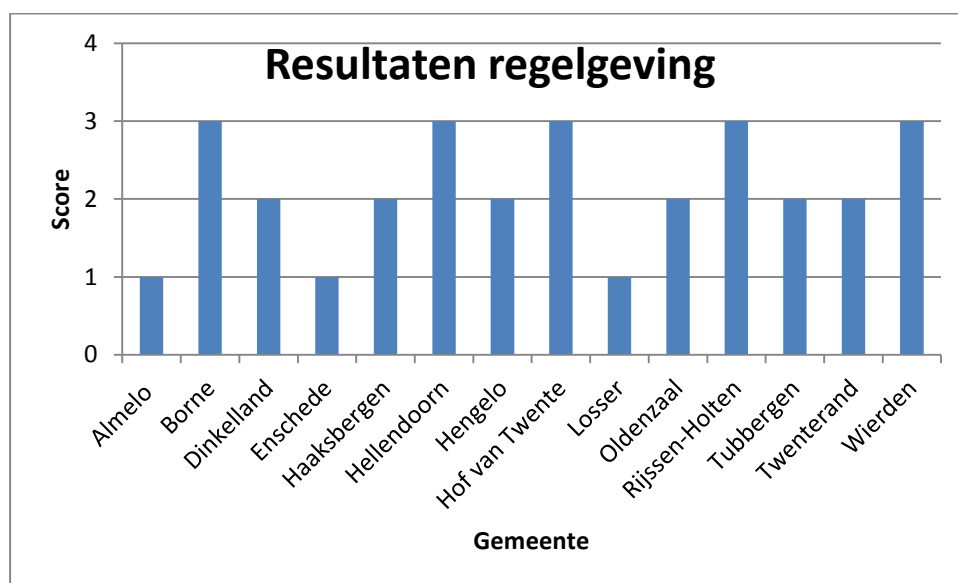

Figuur 7: Resultaten boetes uitgedeeld aan minderjarigen

(CJIB, 2015)

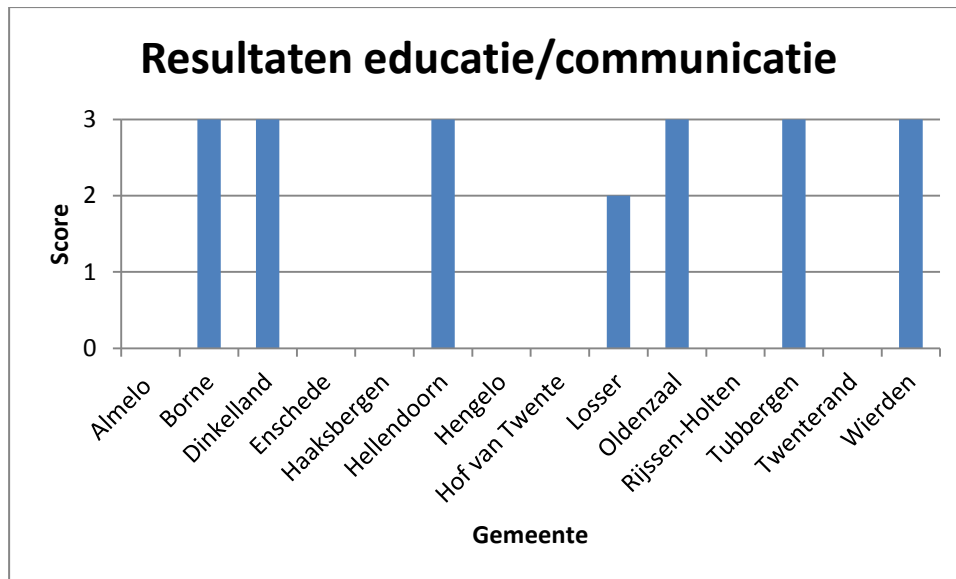
Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) heeft vrijgegeven hoeveel boetes gemeenten hebben uitgedeeld aan minderjarigen in verband met het bezitten of consumeren van alcohol. Het CJIB int deze boetes. De bovenstaande boetes zijn uitgedeeld in de periode januari 2014 tot en met april 2015. De handhaving wordt gemeten aan de hand via vijf punten. Het aantal boetes dat is uitgedeeld aan minderjarigen is het enige punt dat aandacht besteed aan de daadwerkelijke handhaving van de gemeenten in de praktijk. Het is opvallend dat er erg weinig boetes worden uitgedeeld. De gemeenten Tubbergen en Dinkelland scoren het hoogst met respectievelijk 9 en 6 boetes die zijn uitgedeeld aan minderjarigen vanwege het bezitten of consumeren van alcohol. Vanwege de recente veranderingen in het alcoholbeleid hebben gemeenten aangegeven naar mate de tijd verstrekt meer boetes uit te delen aan minderjarigen en strenger te handhaven op het lokale alcoholbeleid.

Resultaten regelgeving

Figuur 8: Resultaten regelgeving

In de bovenstaande figuur worden de resultaten wat betreft regelgeving weergegeven. De categorie regelgeving werd beoordeeld op basis van vier punten. Uit de resultaten per gemeente blijkt dat alle gemeenten sluitingstijden van de horeca hebben geregeld in de APV. Uit de resultaten per gemeente blijkt ook dat geen gemeente aanvullende regelgeving heeft opgenomen in de APV ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen en het plaatsen van buitentaps. De verschillen in de scores tussen gemeenten worden dus bepaald aan de hand van het al dan niet instellen van een verbod op happy hours en het al dan niet implementeren van een hokken- en ketenbeleid. Het is dan ook logisch dat de grotere, stedelijke gemeenten hier lager scores omdat zij minder of geen belang hebben in het implementeren van een hokken- en ketenbeleid in verhouding met kleinere, landelijke gemeenten.

Figuur 9: Resultaten educatie/communicatie

In de bovenstaande figuur worden de totale resultaten op het gebied van educatie en communicatie per gemeente weergegeven. Opvallend is dat er alle gemeenten volledig voldoen of volledig niet voldoen aan de drie punten op basis waarvan de educatie en communicatie werd beoordeeld, met uitzondering van de gemeente Losser. Daarnaast scoren alle gemeenten die bovengemiddeld scoren volledig op educatie/communicatie.

Resultaten percentage minderjarigen

De gemeenten Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden hebben een bovengemiddelde totale score behaald. De gemeenten Borne, Hellendoorn en Oldenzaal hebben een relatief lager percentage minderjarigen vergeleken met het gemiddelde van Twentse gemeenten. De gemeenten Dinkelland, Tubbergen en Wierden hebben een relatief hoger percentage minderjarigen vergeleken met het gemiddelde van Twentse gemeenten. Hoewel gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen gemiddeld een hogere totale score halen dan gemiddeld en gemeenten met een relatief klein aantal minderjarigen een lagere totale score halen dan gemiddeld, lijkt het niet aannemelijk om te veronderstellen dat het percentage minderjarigen in gemeenten een verklarende factor is. De gemeenten die een bovengemiddelde totale score hebben behaald bestaan voor de helft uit gemeenten met een relatief groot aantal minderjarigen en voor de andere helft uit gemeenten met een relatief klein aantal minderjarigen. Daarnaast is de gemeente Rijssen-Holten overduidelijk de gemeente met relatief gezien het grootste aantal minderjarigen en de totale score van deze gemeente ligt behoorlijk onder het gemiddelde. Het lijkt niet aannemelijk om te stellen dat gemeenten met relatief veel minderjarige inwoners in een verder stadium zijn wat betreft die implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met relatief minder minderjarige inwoners. Gemeenten die hoger scoorden dan gemiddeld betroffen evenveel gemeenten met een relatief klein percentage minderjarigen als gemeenten met een relatief groot percentage minderjarigen. Daarnaast scoort de gemeente Rijssen-Holten, ondanks het aanzienlijk hoogste percentage minderjarigen, duidelijk onder het gemiddelde. Ook moet worden opgemerkt dat de gemeente Haaksbergen onder de categorie 'lager % minderjarig' viel, en geen Preventie- en Handavingsplan opgesteld heeft i.v.m. tekort aan

capaciteit. Door slechts twee punten te halen, beïnvloed de score van de gemeente Haaksbergen de categorie ‘lager % minderjarig’. De eerste hypothese “*gemeenten met relatief veel minderjarige inwoners zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid dan gemeenten met relatief minder minderjarige inwoners*” lijkt niet te kloppen.

Resultaten grootte gemeenten

Het is opvallend dat de grote, stedelijke gemeenten, de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede, allen onder het gemiddelde scoren. Grotere, stedelijke gemeenten behalen ook gemiddeld een lagere score dan kleinere, landelijke gemeenten. Uit de resultaten blijkt dat de grotere, stedelijke gemeenten op alle categorieën lager dan gemiddeld scoren. Daarnaast geven de gemeenten Almelo en Enschede aan dat zij niet in staat zijn om het volledige lokale alcoholbeleid te implementeren in verband met een tekort aan capaciteit en middelen. Het is niet aannemelijk om te stellen dat grotere gemeenten in een verder stadium zijn wat betreft de implementatie van alcoholbeleid dan kleinere gemeenten. De tweede hypothese: “*grotere, stedelijke gemeenten zijn in een verder stadium wat betreft de implementatie van alcoholbeleid dan kleinere, landelijke gemeenten*” lijkt niet te kloppen. Uit de resultaten blijkt dat grotere, stedelijke gemeenten minder goed scoren op alle categorieën in vergelijking met kleinere, landelijke gemeenten.

Deelconclusie

Er zijn grote verschillen waar te nemen in de implementatie van alcoholbeleid in Twentse gemeenten. Er zijn ook grote verschillen in de volledigheid en kwaliteit van de Preventie- en Handhavingsplannen. Het is opvallend dat de Preventie- en Handhavingsplannen van slechts één gemeente, de gemeente Wierden, aan de opgestelde eisen voor een Preventie- en Handhavingsplan voldoet. De gemeente Haaksbergen heeft geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld.

Wanneer gekeken wordt naar de totale resultaten dan kan worden opgemerkt dat de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden bovengemiddeld scoren. De gemeenten Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Rijssen-Holten scoren lager dan gemiddeld. De gemeente Wierden heeft de hoogste totale score en de gemeente Haaksbergen heeft de laagste totale score. Alle gemeenten die qua totale resultaten bovengemiddeld scoren zijn betrokken in een samenwerkingsverband, met uitzondering van de gemeente Borne. Daarnaast is het opvallend dat de drie stedelijke gemeenten (gemeente Almelo, gemeente Hengelo en gemeente Enschede) lager dan gemiddeld scoren.

Wanneer gekeken wordt naar de resultaten van de volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan kan worden opgemerkt dat alleen de gemeente Wierden aan alle gestelde eisen voldoet. Daarnaast scoort de gemeente Haaksbergen 0 punten vanwege het niet opstellen van het wettelijk verplichte Preventie- en Handhavingsplan.

De resultaten in de categorie handhaving laten zien dat veel gemeenten volledig of bijna volledig scoren op dit punt. De gemeenten Haaksbergen, Losser en Oldenzaal scoren lager. De punten die zijn opgesteld bij handhaving waren echter grotendeels gebaseerd op in hoeverre de handhavingsplannen waren opgesteld. Daarnaast is het interessant om te kijken naar de daadwerkelijke handhaving van de gemeenten. Dit kan worden bekeken via het totaal uitgedeelde aantal boetes per gemeente. Opvallend is dat er in de periode januari 2014 tot en met april 2015 erg weinig boetes zijn uitgedeeld. De gemeenten Tubbergen en Dinkelland hebben de meeste boetes uitgedeeld, respectievelijk 9 en 6 boetes.

De resultaten in de categorie regelgeving zijn opvallend. Alle gemeenten scoorden volledig op het bepalen van sluitingstijden van de horeca in de APV. Geen gemeente stelde extra regels in ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen. De uitkomsten zijn daardoor wellicht wat getekend.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat het uiteraard vanzelfsprekender is voor landelijke gemeenten om hoger te scoren in deze categorie, vanwege het hokken- en ketenbeleid. 9 van de 14 gemeenten hebben een happy hours verbod of beperking vastgesteld.

De resultaten van de categorie educatie en communicatie laten zien dat er vrijwel alle gemeenten volledig wel of volledig niet scoren, met uitzondering van de gemeente Losser.

5. Conclusie

Conclusie

Deelvraag 1: “Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?”

Binnen de categorie ‘regelgeving’ scoorden alle Twentse gemeenten op twee punten hetzelfde. Alle gemeenten hebben de sluitingstijden van de horeca vastgesteld. Dit gebeurde meestal in art. 2:29 van de APV. Daarnaast heeft geen van de gemeenten aanvullende regels vastgesteld ten aanzien van de verkoop van alcohol op terrassen.

De Twentse gemeenten verschillen op de overige vlakken sterk met betrekking tot de implementatie van alcoholbeleid. De kwaliteit van het lokale alcoholbeleid verschilt sterk per gemeente. In de gemeente Haaksbergen is geen Preventie- en Handhavingsplan opgesteld. In de gemeenten Losser en Hof van Twente is het Preventie- en Handhavingsplan geïntegreerd in andere plannen. Enkele gemeenten, bijvoorbeeld de gemeenten Tubbergen en Dinkelland lijken intensief samen te werken en een kwalitatief goed Preventie- en Handhavingsplan te hebben opgesteld. Sommige gemeenten hebben geen of een kwalitatief slecht Preventie- en Handhavingsplan opgesteld.

Deelvraag 2: “Welke factoren verklaren de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid in Twentse gemeenten?”

Het is opvallend dat vijf van de zes gemeenten die bovengemiddeld scoren in een samenwerkingsverband het lokale alcoholbeleid uitvoeren. Hoewel twee gemeenten die betrokken zijn in een samenwerkingsplan ten aanzien van de implementatie van lokaal alcoholbeleid onder gemiddeld scoren, zijn deze scores een fractie onder het gemiddelde. Gemeenten die betrokken zijn in een samenwerkingsplan om lokaal alcoholbeleid te implementeren lijken een kwalitatief betere implementatie van het alcoholbeleid te hebben. Daarnaast is het opvallend dat de stedelijke gemeenten allen beneden het gemiddelde scoren. Stedelijke gemeenten lijken in kwalitatief slechtere implementatie van alcoholbeleid te hebben. Dit is opvallend, gezien er waarschijnlijk een veel groter aanbod aan horecagelegenheden en andere voorzieningen waar alcohol wordt verkocht zijn in grotere, stedelijke gemeenten dan in kleinere, landelijke gemeenten.

“Welke factoren verklaren de overeenkomsten en verschillen tussen veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid?”

In dit onderzoek is de implementatie van alcoholbeleid in de veertien Twentse gemeenten geanalyseerd. Vanwege dit lage aantal is niet met zekerheid vast te stellen welke factoren de overeenkomsten en verschillen tussen de veertien Twentse gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Nederlandse alcoholbeleid verklaren.

Een mogelijke verklarende factor is de grootte van de gemeente. Uit de theorie blijkt dat grotere gemeenten sneller in staat zijn om centraal beleid om te zetten in regionaal beleid. Vanwege de recente wijzigingen van het alcoholbeleid in 2013 en 2014 werd verwacht dat grotere gemeenten in een verder stadium zouden zijn wat betreft de implementatie van alcoholbeleid. Uit de resultaten blijkt echter dat de drie grotere, stedelijke gemeenten in Twente een slechtere score hebben behaald voor de implementatie van alcoholbeleid dan gemiddeld. Het is opvallend dat twee van de drie grotere stedelijke gemeenten, de gemeente Almelo en de gemeente Enschede in het Preventie- en Handhavingsplan aangeven te beschikken over zeer beperkte capaciteit.

De tweede mogelijke verklarende factor zijn samenwerkingsverbanden. De gemeenten Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden scoorden bovengemiddeld. De gemeenten Dinkelland, Tubbergen en Oldenzaal zijn betrokken in een samenwerkingsverband wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid. De gemeente Losser was in eerste instantie ook

betrokken bij dit samenwerkingsverband, maar heeft besloten dit niet voort te zetten. De gemeente Losser scoort onder het gemiddelde. Daarnaast zijn de gemeenten Hellendoorn en Wierden gezamenlijk met de gemeenten Hof van Twente en Rijssen-Holten ook betrokken in een samenwerkingsverband wat betreft de implementatie van lokaal alcoholbeleid. Hoewel de gemeenten Hof van Twente en Rijssen-Holten onder het gemiddelde scoren, ligt hun score nog dicht bij het gemiddelde. Het is opvallend dat vijf van de zes gemeenten die bovengemiddeld scoren betrokken zijn in een samenwerkingsverband. Het betrokken zijn in een samenwerkingsverband zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de verschillen van de implementatie van lokaal alcoholbeleid in Twentse gemeenten.

Uit de resultaten en conclusie blijkt dat grotere, stedelijke gemeenten niet in een verder stadium lijken te zijn wat betreft de implementatie van alcoholbeleid. Op basis van de theorie, zoals beschreven onder 'bestuurskracht' werd verondersteld dat grotere gemeenten sneller in staat zijn om overgedragen taken van het Rijk of de provincie te implementeren. De discrepantie tussen de verwachting op basis van de theorie en de daadwerkelijke resultaten zijn mogelijk op basis van de theorie te verklaren.

De grotere, stedelijke gemeenten behoren tot de G25. De gemeenten die behoren tot de G25 worden betrokken bij het grotenstedenbeleid. In het stromenmodel van Kingdon (1986) wordt onder andere de 'stroom van problemen' benoemd. Deze stroom bestaat uit "percepties van problemen die door beleidsmakers als politiek en beleidsmatig relevant worden geacht" (Bekkers, p. 142, 2012). Beleidsmakers in grotere, stedelijke gemeenten zullen grote steden problematiek waarschijnlijk als politiek en beleidsmatig relevant achten. In het grotenstedenbeleid wordt aandacht geschonken aan grote steden problematiek. Daarnaast zijn deze vormen van problematiek, zoals de situatie in achterstandswijken, een zichtbaar probleem en betreft grote steden problematiek waarschijnlijk een relatief groot aantal inwoners. Op basis van de 'stroom van problemen' zal de focus van het gemeentelijke beleid zich dus waarschijnlijk richten op grote steden problematiek, zoals de situatie in achterstandswijken en huisvestingsproblematiek. Vanwege de vermoedelijke focus van grotere, stedelijke gemeenten op grote steden problematiek, zal de aandacht voor de problematiek rondom alcoholgebruik onder jongeren mogelijk enigszins vervagen. Daarnaast is het ook mogelijk dat gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren, bijvoorbeeld geweld in uitgaansgelegenheden of vandalisme, in grotere steden eerder als 'normaal' worden beschouwd.

In kleinere, landelijke gemeenten zou de problematiek van alcoholgebruik onder jongeren beter zichtbaar kunnen zijn dan in grotere, stedelijke gemeenten. In kleinere, landelijke gemeenten is er vermoedelijk sprake van een grotere sociale controle en meer 'hokken- en ketenproblematiek'. Vanwege de vermoedelijk grotere sociale controle en de vermoedelijke aanwezigheid van meer hokken en keten is het probleem van alcoholgebruik onder jongeren in kleinere, landelijke gemeenten waarschijnlijk zeer goed zichtbaar. Beleidsmakers erkennen problemen vanwege drie mechanismen: indicatoren, gebeurtenissen en feedback. Onder indicatoren worden metingen en onderzoeksresultaten verstaan die problemen inzichtelijk maken. Wanneer een probleem goed zichtbaar is binnen een gemeente, dan zal er waarschijnlijk eerder onderzoek worden gedaan naar het betreffende probleem in een gemeente. Met behulp van deze onderzoeksresultaten kunnen beleidsmakers vervolgens verantwoorden waarom zij aandacht schenken aan het betreffende probleem. Onder gebeurtenissen worden gebeurtenissen verstaan die invloed hebben op de publieke opinie, politici, beleidsmakers etc. Wanneer de problematiek van jongeren en alcohol in de gemeente goed zichtbaar is, zal de publieke opinie over het betreffende probleem waarschijnlijk sterker zijn. Via indicatoren en gebeurtenissen in de 'stroom van problemen' van Kingdon (1986) erkennen beleidsmakers in kleinere, landelijke gemeenten de problematiek van alcoholgebruik onder jongeren waarschijnlijk als beleidsmatig en politiek relevant.

Beperkingen onderzoek

Iedere vorm van onderzoek brengt zowel sterke punten als beperkingen met zich mee. De beperkingen van dit onderzoek die voortvloeien de gekozen onderzoeksmethodologie en de resultaten worden kort besproken.

Cross-sectioneel onderzoeksdesign

Er is gekozen voor een cross-sectionele onderzoeksopzet. Door te kiezen voor een cross-sectionele onderzoeksopzet is het mogelijk om de implementatie van alcoholbeleid in de veertien Twentse gemeenten te analyseren binnen de beperkte tijd. Een nadeel die voortvloeit uit de keuze voor een cross-sectionele onderzoeksopzet is echter dat er op één tijdstip wordt geanalyseerd. Een ander mogelijk nadeel van het beantwoorden van een verklarende vraag via een cross-sectioneel onderzoek is de mogelijkheid van een zogenaamde “spurious relationship”. Dit houdt in dat er “een toevallige correlatie is te vinden tussen twee variabelen, die verklaard wordt door een derde variabele” (Babbie, p. 559, 2010).

Sampling

Er is gekozen om de implementatie van alcoholbeleid in veertien Twentse gemeenten te analyseren. Deze keuze neemt beperkingen met zich mee. Op basis van veertien Twentse gemeenten is het niet mogelijk om te bepalen of er sprake is van significante verschillen. Daarnaast bestaan de Twentse gemeenten uit drie grotere, stedelijke gemeenten en elf kleinere, landelijke gemeenten. Vanwege deze verdeling heeft de uitkomst van een grotere, stedelijke gemeente een grote invloed op de categorie grotere, stedelijke gemeenten. De uitkomst van een kleinere, landelijke gemeente heeft veel minder invloed op de gemiddelde uitkomst van kleinere landelijke gemeenten.

Regelgeving

De beleidspijler regelgeving werd beoordeeld op basis van vier punten: sluitingstijden horeca, terrassen, happy hours en hokken- en ketenbeleid. Uit de resultaten per gemeente blijkt dat alle gemeenten de sluitingstijden van de horeca hebben opgenomen in de APV. Daarnaast blijkt dat alle gemeenten geen aanvullende regels ten aanzien van alcoholverkoop op terrassen en buitentaps hebben opgenomen in de APV. De verschillen tussen gemeenten in de resultaten wat betreft regelgeving zijn dus gebaseerd op happy hours en hokken- en ketenbeleid. Het implementeren van hokken- en ketenbeleid lijkt interessanter voor kleinere, landelijke gemeenten dan voor grotere stedelijke gemeenten. De totale resultaten van de beleidspijler regelgeving lijken dus behoorlijk beperkt vanwege de identieke score van alle gemeenten op twee van de vier punten en de sterke invloed die daaruit voortvloeit van het hokken- en ketenbeleid.

Weging categorieën

De vier categorieën: volledigheid en kwaliteit van het Preventie- en Handhavingsplan, handhaving, regelgeving en educatie/communicatie zijn gebaseerd op 18 punten. Het aantal punten waarop een categorie wordt beoordeeld verschilt echter. Hierdoor hebben sommige categorieën een grotere invloed op de totaalscore dan andere categorieën. In het preventiemodel van Reynolds (2003) wordt niet duidelijk weergegeven dat er sprake zou moeten zijn van een verschillende weging van de beleidspijlers. De weging van categorieën zou als een beperking van het onderzoek kunnen worden gezien.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van dit onderzoek en de beperkingen van dit onderzoek zouden er mogelijke vervolgonderzoeken kunnen plaatsvinden.

Dit onderzoek heeft zich gericht op de implementatie van alcoholbeleid in veertien Twentse gemeenten. Op basis hiervan is het beperkt mogelijk om te generaliseren. Ten eerste is er sprake van een klein aantal onderzochte gemeenten, waardoor de resultaten van dit onderzoek niet met zekerheid kunnen worden vastgesteld. Daarnaast is het op basis van dit onderzoek niet mogelijk om te generaliseren en conclusies te trekken over de implementatie van alcoholbeleid in de provincie Overijssel of Nederland. In een vervolgonderzoek zouden meer gemeenten kunnen worden onderzocht, waardoor het mogelijk zou zijn om resultaten met meer zekerheid vast te stellen en te generaliseren.

Uit dit onderzoek blijkt dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten een mogelijke verklarende factor zou kunnen zijn voor de overeenkomsten en verschillen wat betreft de implementatie van alcoholbeleid in gemeenten. In een vervolgonderzoek zou dit verder kunnen worden onderzocht. Er zou kunnen worden ingegaan op samenwerkingsverbanden tussen gemeenten in andere delen van Nederland. Ook zouden verschillende typen samenwerkingsverbanden tussen gemeenten kunnen worden geanalyseerd om te onderzoeken of een type samenwerkingsverband invloed heeft op de implementatie van alcoholbeleid in gemeenten.

Uit het stromenmodel van Kingdon (1986) wordt in de ‘stroom van politieke gebeurtenissen’ benoemd dat de positie van overheidsorganen en de wijze waarop het politieke stelsel is georganiseerd ertoe kunnen leiden dat bepaalde ideeën of maatschappelijke problemen meer of minder aandacht krijgen van beleidsmakers. In dit onderzoek is niet ingegaan op de positie van de lokale overheden en de wijze waarop het politieke stelsel is georganiseerd. In een vervolgonderzoek zou kunnen worden onderzocht of de positie van overheidsorganen en de wijze waarop het politieke stelsel op lokaal niveau is georganiseerd een mogelijke verklarende factor zou kunnen zijn voor de implementatie van alcoholbeleid.

Referenties

- Anderson, P. & Baumberg, B. (2006). *Alcohol in Europe*. London: Institute of Alcohol Studies.
- Babbie, E. (2013). *The Practice of Social Research*. 14th ed. Boston: Cengage Learning.
- Bekkers, V. (2012). *Beleid in beweging: achtergronden, benaderingen, fasen en aspecten van beleid in de publieke sector*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers
- Bieleman, R., Kruize, A. & Mennes, R. (2015). *Plannen in kaart: inventarisatie Preventie- en Handhavingsplannen Drank- en Horecawet 2015*. Groningen/Rotterdam: Intraval
- Bongers, I. M. B., van de Goor, I. A. M. & Garretsen, H. F. L. (1998) Social climate on alcohol in Rotterdam, the Netherlands: public opinion on drinking behaviour and alcohol control measures, *Alcohol & Alcoholism*, 32, 141–150.
- Boogers, M. J. G. J. A., Schaap, L., van den Munckhof, E. D., (2009). Decentralisatie als opgave. *Bestuurswetenschappen*, 63(1), 29-49.
- Boys A., Farrell M., Taylor C., Marsden J., Goodman R., Brugha T. et al. (2003). Psychiatric morbidity and substance use in young people aged 13–15 years: results from the Child and Adolescent Survey of Mental Health. *The British Journal of Psychiatry*, 182(6), 509–517.
- CBS (2014). *Demografische kerncijfers 2014*. Verkregen op 18 juni 2015, via: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/68092452-2D41-416C-B5D5-C77737DBDE80/0/demografischekerncijfers2014.pdf>
- Ezzati, M., van der Hoorn, S., Rodgers, A., Lopez, A. D., Mathers, C. D., & Murray, C. J. (2003). Estimates of global and regional potential health gains from reducing multiple major risk factors. *The Lancet*, 362(9380), 271-280.
- Fergusson, D. M., & Lynskey, M. T. (1996). Alcohol misuse and adolescent sexual behaviors and risk taking. *Pediatrics*, 98(1), 91-96.
- Garfield, C. F., Chung, P. J., & Rathouz, P. J. (2003). Alcohol advertising in magazines and adolescent readership. *Jama*, 289(18), 2424-2429.
- Garretsen, H. F. L. (2010). The Dutch and their drugs: The end of an era? Reflections on Dutch policies towards tobacco, alcohol and illegal drugs. *Drugs: education, prevention and policy*, 17(5), 485-495.
- Holder, H. D. (2000). Community prevention of alcohol problems. *Addictive behaviors*, 25(6), 843-859.
- Holder, H. D. (1998). *Alcohol and the Community: A Systems Approach to Prevention*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Holder, H. D., & Reynolds, R. I. (1997). Application of local policy to prevent alcohol problems: experiences from a community trial. *Addiction*, 92(6s1), 285-292.
- Ker, K., & Ivers, R. (2006). Alcohol related harm. *Injury Prevention*, 12(4), 273-274.
- Kingdon, J.W. (1984). *Agendas, Alternatives and Public Policies*. Boston: Little, Brown and Company

- MacLennan, B., Kypri, K., Room, R., & Langley, J. (2013). Local government alcohol policy development: case studies in three New Zealand communities. *Addiction*, 108(5), 885-895.
- Paschall, M. J., Grube, J. W., & Kypri, K. (2009). Alcohol control policies and alcohol consumption by youth: a multi-national study. *Addiction*, 104(11), 1849-1855.)
- Poulin, C., & Graham, L. (2001). The association between substance use, unplanned sexual intercourse and other sexual behaviours among adolescent students. *Addiction*, 96(4), 607-621.
- Regio Twente (2015). *Regio gemeenten*. Verkregen op 29 juni 2015, via: <http://www.regiotwente.nl/organisatie/regio-gemeenten>
- Reynolds, R.I. (2003). *Building confidence in our communities*. London: London Drug Policy Forum.
- Rijksoverheid (2015). *Alcohol in de wet*. Verkregen op 18 juni 2015, via: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/alcohol/alcohol-in-de-wet>
- van der Sar, R., Storvoll, E. E., Brouwers, E. P., van de Goor, L. A., Rise, J., & Garretsen, H. F. L. (2012). Dutch and Norwegian support of alcohol policy measures to prevent young people from problematic drinking: a cross-national comparison. *Alcohol and alcoholism*, 47(4), 479-485.
- STAP (2015). *Lokaal alcoholbeleid*. Verkregen op 18 juni 2015, via: <http://www.stap.nl/nl/home/lokaal-beleid.html>
- World Health Organization. (2011). *European Survey on Alcohol and Health*. Geneva: World Health Organization Press.

Bijlage: geanalyseerde beleidsdocumenten

Gemeente Almelo

Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2018 gemeente Almelo

Drank- en Horecaverordening gemeente Almelo

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Almelo

Gemeente Borne

Preventie- en Handhavingsplan gemeente Borne Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet
Periode 2014-2018

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Borne

Gemeente Dinkelland

Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017 Gemeente Dinkelland

Drank- en Horecaverordening gemeente Dinkelland

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Dinkelland

Gemeente Enschede

Preventie- en Handhavingsplan 2014-2016

Drank- en Horecabeleid gemeente Enschede 2014

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Enschede

Gemeente Haaksbergen

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Haaksbergen

Drank- en Horecaverordening gemeente Haaksbergen

Gemeente Hellendoorn

Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2018

Drank- en Horecaverordening

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hellendoorn

Gemeente Hengelo

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014 Gemeente Hengelo “Een gezamenlijke
verantwoordelijkheid”

Drank- en Horecaverordening

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hengelo

Gemeente Hof van Twente

Gemeente Hof van Twente, Toezichts- en Handhavingsstrategie Drank- en Horecawet, Samenspel in naleving

Horecaconvenant “Veilig uitgaan in Hof van Twente”

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hof van Twente

Gemeente Losser

Drank- en Horecabeleid 2014 gemeente Losser

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Losser

Gemeente Oldenzaal

Preventie- en Handhavingsplan 2015-2017

Drank- en Horecaverordening gemeente Oldenzaal

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Oldenzaal

Gemeente Rijssen-Holten

Preventie- en Handhavingsplan 2014-2018 Drank- en Horecawet Rijssen-Holten

Drank- en Horecaverordening gemeente Rijssen-Holten

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Rijssen-Holten

Gemeente Tubbergen

Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2015-2017

Drank- en Horecaverordening gemeente Tubbergen

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Tubbergen

Gemeente Twenterand

Kadernota Integraal Genotsmiddelenbeleid; Integraal beleid op het gebied van drugs- en alcoholproblematiek in de gemeente Twenterand

Drank- en Horecaverordening gemeente Twenterand

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Twenterand

Gemeente Wierden

Preventieplan Alcohol Jeugd & Handhavingsstrategie Gemeente Wierden 2015-2018

Drank- en Horecaverordening gemeente Wierden

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Wierden